

LITURGIJSKO-PASTORALNI LIST

ŽIVO VIRELO

Hrvatski institut za liturgijski pastoral pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji • GOD. XXXIX • CIJENA: 13 KN

KRISTOVO UZAŠAŠĆE
od 22. svibnja do 18. lipnja 2022.

Gustave Doré, *Uzašašće Isusovo*, 1879.

LITURGIJSKO-PASTORALNI LIST živo vrelo

God. XXXIX. (2022.)
Liturgijsko-pastoralni list
za promicanje liturgijske obnove

Glavni i odgovorni urednik:
Mario Kopjar

Uredničko vijeće:
Mario Kopjar, Zvonko Pažin,
Ivica Raguž, Milan Dančuo,
Ivan Bingula

Predsjednik uredničkog vijeća:
mons. Zdenko Križić

Uredništvo:
Mario Kopjar, Vječna Tadić Stepinac

Grafička priprema:
Tomislav Koščak, HILP

Izdavač i nakladnik:
Hrvatski institut za liturgijski pastoral
pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji
Ksaverska cesta 12a
10000 ZAGREB

Telefon: 01 5635 050
e-mail: hilp@hilp.hr
www.hilp.hr

Tisak:
Grafika Markulin, Lukavec

ISSN 1331-2170 – UDK 282

UREDNIKOVA RIJEČ

Kristovo uzašašće i naše je uzdignuće 1

NAŠA TEMA: KRISTOVO UZAŠAŠĆE

Mladen Horvat : Uzašašće Gospodinovo 2

Mario Kopjar: Kristovo uzašašće i naše je uzdignuće 7

s. Valerija Kovač: Igra uzlaska i silaska, odlaska i prisutnosti 11

OTAJSTVO I ZBILJA

Biblijsko-teološka razmišljanja:
D. Patafta, D. Tepert, A. Vučković,
D. Pezer, I. Bodrožić, Z. Vlahek

Šesta vazmena nedjelja 16

Uzašašće Gospodina našega Isusa krista 20

Sedma vazmena nedjelja 24

Nedjelja Pedesetnice. Duhovi 28

Svetkovina Presvetoga Trojstva 32

Svetkovina Presvetoga Tijela i Krvi kristove 36

U DUHU I ISTINI

Molitva na Tijelovo 40

Kristovo uzašašće i naše je uzdignuće

Skromni plamičak upaljene svijeće, što se ponizno probija prostorom, ostavljajući u njemu trag svjetlosti, dodir topline i miris voska, podsjeća na čovjeka i njegov život.

Svojim marljivim radom pčelice stvaraju vosak. U taj njihov ogroman trud stavlja se stijenj kako bi, topeći se, zajedno izgarali i davali sebe u potpunosti. Sve dok svijeća gori i dok vladaju mir i tišina oko nje, ona svijetli svojim plamenom, ravno usmjerenim u visine, ali i oko sebe. Toplinom širi svoju blizinu, no, usmjeravajući svu svoju snagu u visine, kao da sklopljenim rukama želi zahvaliti na daru koji je primila. U tom, najtoplijem trenutku života svijeće širi se bogatstvo čitavog napora – miris otopljenog voska.

Čovjek, tako krhko i slabo biće, od svojih najmanjih nogu, upirući svoj pogled u visine, želi barem malo biti podignut u sigurne ruke svojih bližnjih. Tada, milujući pogledom s visine svijet oko sebe, ostavlja u očima okoline svjetlost koja kao da je povukla svjetlila nebeska. I sam osjećajući toplinu čovjeka koji ga čuva, još više širi toplinu svoje radosti i miris svježine. To malo biće koje upoznaje svijet, ukazuje na ono bez čega u svijetu nema života. I sam osjeća da se ne treba previše zadržavati na tlu, nego se dignuti i vinuti ka Gospodinu. Zaista, malo je potrebno kako bismo osjetili Božju blizinu.

Svijeća nije stvorena da bude samo gledana nego da se daje; tako se mora i naš ovozemaljski život trudom i naporom dobrih djela topiti pred žarkom ljubavi vječne Božje prisutnosti. Nemiri, strahovi i sramežljivosti kao kod apostola u danima do Uzašaća, ne smiju biti i naši dani uplašenog daha koji će gasiti svijeće životâ. U nama mora vladati neprestana borba za mirom i tišinom, promjenom života kojom će iz dana u dan svjedočiti silna ljubav kojom Bog ljubi ovaj svijet. Očiti znak Njegove ljubavi je u plamenu Duha Svetoga koji je sišao na nas te dok plamen naše svijeće gori, usmjeren u visine prema Njemu, i Njegov se plamen sjedinjuje s našom toplinom, svjetlošću i mirisom svježine duha. Tako zauvijek ostajemo u Bogu. Kristovo uzašašće i naše je uzdignuće.

Urednik

Uzašašće Gospodinovo

Struktura uskrsnog vremena odražava strukturu dvodijelnog Lukinog djela

MLADEN HORVAT

Unutar liturgijske godine svetkovina Uzašašća Gospodinovoga slavi se četrdeseti dan nakon Isusovoga Uskrsnuća, a sljedećih deset dana uskrsnog vremena nakon Uzašašća posvećeno je iščekivanju silaska Duha Svetoga u svetkovini Duhova. Uzašašće kao da dijeli uskrsno vrijeme na dva dijela, naime razdoblje ukazanja uskrsloga Gospodina svojim učenicima, kada se on u uskrsnom tijelu pokazivao izabranim svjedocima i učvršćivao njihovu vjeru da je on živ, te razdoblje rastanka od uskrsloga Gospodina i očekivanje Duha Svetoga.

Ovaj isječak liturgijske godine kao da nasljeđuje dvodijelnu kompoziciju velikog Lukinog djela, a to je Evanđelje po Luki i Djela apostolska. Upravo u tom smjeru započinje prvo čitanje svetkovine Uzašašća, što je ujedno i početak Djela apostolskih (Dj 1,1-2): *Prvu sam knjigu, Teofile, sastavio o svemu što je Isus činio i učio do dana kad je uznesen pošto je dao upute apostolima koje je izabrao po Duhu Svetome*. Prvi dio Lukinoga djela, tj. njegovo Evanđelje, opisuje, dakle, sve ono što je Isus 'činio' i 'učio' do trenutka njegovoga uzašašća, ili njegovoga uzdignuća (Dj 1,9), odnosno uznesenja (Dj 1,11), kako to opisuje završetak teksta prvoga čitanja na svetkovinu Uzašašća.

Drugi dio Lukinoga djela, tj. Djela apostolska, opisuju djelovanje prve Crkve nakon silaska Duha Svetoga (Dj 1,8): *Nego primit ćete snagu Duha Svetoga koji će sići na vas i bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje*. Razdjelnica između ta dva dijela, ili bolje reći poveznica između dva dijela Lukinog velebnog djela jest događaj uzašašća, koji se opisuje na kraju Lukinoga evanđelja (Lk 24,50-53): *Zatim ih izvede do Betanije, podiže ruke pa ih blagoslovi. I dok ih blagoslivljaše, rasta se od njih i uznesen bi na nebo. Oni mu se ničice poklone pa se s velikom radosti vrate u Jeruzalem te sve vrijeme u Hramu blagoslivljahu Boga.; ali i na početku Djela apostolskih (Dj 1,9-11): Kada to reče, bi uzdignut njima naočigled i oblak ga ote njihovim očima. I dok su netremice gledali kako on odlazi na nebo, gle, dva čovjeka stadoše kraj njih u bijeloj odjeći i rekoše im: Galilejci, što stojite i gledate u nebo? Ovaj Isus koji je od vas uznesen na nebo isto će tako doći kao što ste vidjeli da odlazi na nebo*.

Razlika između ta dva spomenuta teksta što opisuju Isusovo uzašašće (Lk 24,50-53 i Dj 1,9-11) nalazi se u onome što slijedi nakon događaja uzašašća. Na kraju Lukinoga evanđelja učenici se vraćaju u Jeruzalem i okupljaju u hramu, blagoslivljajući Boga, a u Dj 1,11 dva čovjeka u bijeloj odjeći govore učenicima o ponovnom Isusovom

Prvi dio Lukinoga djela, tj. njegovo Evanđelje, opisuje, dakle, sve ono što je Isus 'činio' i 'učio' do trenutka njegovoga uzašašća, ili njegovoga uzdignuća (Dj 1,9), odnosno uznesenja (Dj 1,11), kako to opisuje završetak teksta prvoga čitanja na svetkovinu Uzašašća.

Drugi dio Lukinoga djela, tj. Djela apostolska, opisuju djelovanje prve Crkve nakon silaska Duha Svetoga (Dj 1,8): Nego primit ćete snagu Duha Svetoga koji će sići na vas i bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje.

Luca della Robbia,
Uzašašće, 1442.-1445.

dolasku, makar on sada odlazi na nebo. Kraj Lukinoga evanđelja pripravlja velebnu viziju Crkve, zajednice Isusovih učenika, koja započinje svoje djelovanje u Jeruzalemu i u hramu, a dovršava to djelovanje o ponovnom Isusovom dolasku na kraju vjekova, nakon što je izvršila svoje poslanje, opisano u Dj 1,8: *...bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje.*

Opis Isusovog uzašašća kod Marka

Markovo evanđelje također završava izvještajem o Isusovom uzašašću (Mk 16,19-20): *I Gospodin Isus, pošto im to reče, bude uzet na nebo i sjede zdesna Bogu. Oni pak odoše i propovijedahu posvuda, a Gospodin surađivaše i utvrđivaše Riječ popratnim znakovima.* Prva rečenica opisuje Isusovo uzašašće, a druga rečenica opisuje djelovanje njegovih apostola, u skladu sa sveopćim poslanjem što im ga Isus povjerava u Mk 16,15-18. Ova druga rečenica Markovoga teksta, tj. Mk 16,20, pre-rasta u čitavu knjigu Djela apostolskih kod Luke, jer upravo u Djelima apostolskim kroz dvadeset i osam poglavlja Luka opisuje propovijedanje apostola i Gospodinovo surađivanje popratnim znakovima, što je ovdje kod Marka samo naznačeno u jednoj rečenici. Grčki izraz kojim se opisuje Isusovo uzašašće jest pasivni oblik aorista glagola *analambano* što znači 'uzeti': *anelemthe*, dakle, znači »bi uzet«. Liturgijski izraz 'Uzašašće' u sebi skriva aktivnost subjekta, jer uzlaziti znači ići prema gore. No, Isusovo se uzašašće opisuje ne kao uzlazak, nego kao »uzimanje gore«, tj. netko drugi ga uzima. Pasivni oblici unutar Svetoga pisma bilo Starog ili Novog zavjeta gotovo uvijek imaju kao aktivnoga subjekta Boga samoga, te drugim riječima ovaj izraz zapravo znači: »Bog ga je uzeo«. Nije li upravo taj pasivni izraz tumačenje teologije »snižjenja ili kenoze, te uzvišenja Sina Božjega« koja stoji u pozadini hvalospjeva u Fil 2,6-11, te je veoma sličan onome što je upotrijebljeno u Fil 2,9: *Zato Bog njega preuzvisi i darova mu ime, ime nad svakim imenom.* Slavlje svetkovine Uzašašća zapravo je proslava uzvišenja Sina Božjega, kada on ponovno odlazi na ono mjesto

*Razlika između dva spomenuta teksta što opisuju Isusovo uzašašće (Lk 24,50-53 i Dj 1,9-11) nalazi se u onome što slijedi nakon događaja uzašašća. Na kraju Lukinoga evanđelja učenici se vraćaju u Jeruzalem i okupljaju u hramu, blagoslivljajući Boga, a u Dj 1,11 dva čovjeka u bijeloj odjeći govore učenicima o ponovnom Isusovom dolasku, makar on sada odlazi na nebo. Kraj Lukinoga evanđelja pripravlja velebnu viziju Crkve, zajednice Isusovih učenika, koja započinje svoje djelovanje u Jeruzalemu i u hramu, a dovršava to djelovanje o ponovnom Isusovom dolasku na kraju vjekova, nakon što je izvršila svoje poslanje, opisano u Dj 1,8: *...bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje.**

Kod Isusovog uzašašća upotrebljava se pasivni oblik glagola »nositi gore«, što znači da je Bog onaj koji u ovom slučaju »nosi gore« Isusa, te Isus »biva uznesen« poput žrtve koja je primljena na ugodan miris. Nije li čitav Isusov život bio žrtva Bogu, a na kraju života, svojom je žrtvom života otkupio čitav ljudski rod. Sada je njegov život uznesen pred lice Božje, te čitav svemir postaje veliki kozmički hram, a apostoli su dobili dužnost propovijedati obraćenje i otpuštenje grijeha svim narodima, počevši od Jeruzalema (Lk 24,47). Čitav svijet postaje Božji hram, te svaki čovjek ima pravo pristupa Bogu, ali početak ostvarenja te vizije započinje u Jeruzalemu, i nije slučajno da sljedeća dva retka Lk 24,52-53 govore o povratku apostola u Jeruzalem, u Hram, jer će iz Jeruzalema krenuti pohod propovijedanja po čitavome svijetu ...i sve do kraja zemlje. (Dj 1,8).

koje mu je oduvijek pripadalo, a što Pavao zove »jednakost s Bogom« u *Fil 2,6*: *On, trajni lik Božji, nije se kao plijena držao svoje jednakosti s Bogom...* Sin se Božji dragovoljno odrekao svoje izvanjske jednakosti s Bogom kada je postao čovjekom, te kao da se sam i dragovoljno razbaštinio i oplijenio samoga sebe, ali ga na kraju Bog uzvisuje i davanja mu ime nad svakim imenom, što se u sinoptičkoj tradiciji (*Mk, Lk*) izražava pasivnim oblicima u opisu Isusovoga uzašašća.

Opis Isusovog uzašašća kod Luke

Pasivni oblici grčkih glagola opisuju Isusovo uzašašće također i u Lukinoj tradiciji. Na kraju evanđelja u *Lk 24,51* upotrebljava se glagol *anafero* što znači »nositi gore« a u pasivnom obliku imperfetka *anefere-to* znači: »kroz određeno vremensko razdoblje bio je nošen gore«. Slika koja nam je pred očima jest slika Isusa koji se polako uzdiže na nebo i to uzdizanje traje neko određeno vrijeme, jer Luka upotrebljava imperfekt, koji je prošlo trajno vrijeme. Ono što je zanimljivo jest da se taj grčki glagol *anafero* sustavno upotrebljava unutar grčkog teksta Septuaginte Levitskog zakonika u prijevodu kulturnih termina za prinošenje žrtava u hebrejskom jeziku a to su *hiktir, hikrib, [henif]*, koji svi znače »prinijeti (žrtvu)« (*Lev 2,16; 3,11.14.16; 4,10.19.26.31; 6,8. [19]; 7,5.31; 8,16.20.21. [27].28; 9,10.20; 16,25*). To znači da Luka upotrebljava riječ koja opisuje Isusovo uzašašće, uzimajući je iz kulturnog konteksta Septuaginte ili grčke Biblije, te promatra Isusovo uzašašće u usporedbi sa žrtvom što se prinosi, i uzlazi gore poput dima koji se penje u nebo. Kod Isusovog uzašašća upotrebljava se pasivni oblik glagola »nositi gore«, što znači da je Bog onaj koji u ovom slučaju »nosi gore« Isusa, te Isus »biva uznesen« poput žrtve koja je primljena na ugodan miris. Nije li čitav Isusov život bio žrtva Bogu, a na kraju života, svojom je žrtvom života otkupio čitav ljudski rod. Sada je njegov život uznesen pred lice Božje, te čitav svemir postaje veliki kozmički hram, a apostoli su dobili dužnost propovijedati obraćenje i otpuštenje grijeha svim narodima, počevši od Jeruzalema (*Lk 24,47*). Čitav svijet postaje Božji hram, te svaki čovjek ima pravo pristupa Bogu, ali početak ostvarenja te vizije započinje u Jeruzalemu, i nije slučajno da sljedeća dva retka *Lk 24,52-53* govore o povratku apostola u Jeruzalem, u Hram, jer će iz Jeruzalema krenuti pohod propovijedanja po čitavome svijetu ...i sve do kraja zemlje. (*Dj 1,8*).

U *Dj 1,9* Isusovo uzašašće također se opisuje pasivnim oblikom glagola *epairo* što znači »uzdići«, a u obliku pasivnog aorista *eperthe* znači »bi uzdignut«. Očito je da u ovom primjeru Luka ne koristi svu simboliku glagola *anafero* koji je upotrijebio u *Lk 24,51*, ali pasivni oblik također ovdje označava Božje djelovanje u slučaju Isusovog uzašašća, jer Bog ga je uzdignuo. Ono što Luka dodaje ovdje jest prisutnost oblaka, ili grčki *nefele*: *Kada to reče, bi uzdignut njima naočigled i oblak ga ote njihovim očima. (Dj 1,9)*. Netko će zaključiti da je toga dana bilo oblačno vrijeme, pa je oblak zapriječio njihovim očima gledati Isusa kako uzlazi, ali je Lukina nakana bila puno dublja kada je pisao ove

retke. I u ovome nas primjeru Luka povezuje sa Starim zavjetom Septuaginte, jer oblak (*nefele*) je uvijek sastavni dio Božje objave, tj. trenutka kada se Bog pokazuje na vidljiv način, osobito u događajima povezanim s **prijelazom Crvenog mora** (»stup od oblaka« koji vodi Izraelce na putu i preko Crvenoga mora, *Izl* 13,21.22; 14,19.24) i s **putem kroz pustinju** u Knjizi Brojeva (»stup od oblaka« koji vodi Izraelce kroz pustinju, *Br* 9,15.16.17².18.19.20.21².22; 10,11.12.36; 11,25), te s događajima povezanim sa **brdom Sinajem** ('oblak' kao izvanjski znak Božje prisutnosti, *Izl* 19,9.13^{LXX}.16; 24,15.16².18; 33,9.10; 34,5; 40,34.35.36.37².38). Najznačajniji tekstovi o 'oblaku' povezani s brdom Sinajem nalaze se u *Izl* 19 i *Izl* 40. U *Izl* 19,3 Mojsije uzlazi na brdo Sinaj primiti Božji zakon, i Gospodin dolazi njemu ususret u oblaku, spušta se na brdo Sinaj, kako bi Izraelci vjerovali da mu Gospodin govori riječi što će ih njima prenijeti (*Izl* 19,9.13^{LXX}.16). Svojim uzlaženjem na brdo, Mojsije postaje pralik Isusa koji uzlazi u nebo, ali kad se oblak spušta na brdo Sinaj to pokazuje da Gospodin govori s Mojsijem, ali dok oblak uzima Isusa u nebo, to pokazuje da je Isus jednak Bogu, te sada u trenutku Isusovoga uzašašća to ponovno postaje očito. Isusovo uzašašće, makar nagovješteno Mojsijevim uzlaskom na brdo Sinaj u *Izl* 19,3, potpuno je drugoga karaktera, jer pokazuje Isusa kao Sina Božjega koji uzlazi na oblacima. Drugi važni spomen oblaka i sinajskoga brda nalazi se u *Izl* 40,34-38: *A onda oblak prekri Šator sastanka i slava Jahvina ispuni Prebivalište. Mojsije nije mogao ući u Šator sastanka zbog oblaka koji je na njemu stajao i slave Jahvine koja je ispunjala Prebivalište. Sve vrijeme njihova putovanja, kad god bi se oblak digao s Prebivališta, Izraelci bi krenuli; ali ako se oblak ne bi digao, ni oni ne bi na put polazili sve do dana dok se ne bi digao. Jer sve vrijeme njihova putovanja oblak Jahvin danju stajaše nad Prebivalištem, a noću bi se u oblaku pojavila vatra vidljiva svemu domu Izraelovu. Oblak koji je u Izl 19 prekrivao brdo Sinaj, sada se u Izl 40 spustio i prekrrio šator sastanka, te se Božja prisutnost na vidljivi način u obliku oblaka nastanila u šatoru sastanka. Bog je, dakle, odlučio biti blizu svome narodu i to je ostvario nastanjujući se u šatoru sastanka, te sada može putovati zajedno s narodom prema obećanoj zemlji, a oblak što lebdi nad šatorom sastanka vidljivi je znak te Božje prisutnosti.*

Kada, dakle, kod događaja Isusovog uzašašća oblak otima Isusa pogledu njegovih učenika, Luka u *Dj* 1,9 želi reći da je Isusovo Božanstvo ponovno postalo na vidljivi način prisutno, to jest da je Isus Sin Božji kojega Otac uzima u nebesku slavu. Zanimljiv je i smjer kretanja oblaka u Knjizi Izlaska i na početku Djela apostolskih. U Knjizi Izlaska oblak silazi s brda Sinaja dolje na šator sastanka koji je bio sagrađen na podnožju brda, dok kod Isusovoga uzašašća opisanog u *Dj* 1,9 oblak nosi Isusa u nebo, jer upravo tako završava Luka u *Dj*

Nicolas Poussin, *Prijelaz crvenog mora*, 1634.

Svojim uzlaženjem na brdo, Mojsije postaje pralik Isusa koji uzlazi u nebo, ali kad se oblak spušta na brdo Sinaj to pokazuje da Gospodin govori s Mojsijem, ali dok oblak uzima Isusa u nebo, to pokazuje da je Isus jednak Bogu, te sada u trenutku Isusovoga uzašašća to ponovno postaje očito. Isusovo uzašašće, makar nagovješteno Mojsijevim uzlaskom na brdo Sinaj u Izl 19,3, potpuno je drugoga karaktera, jer pokazuje Isusa kao Sina Božjega koji uzlazi na oblacima.

[...] Isus uzlazi na kraju Lukinoga evanđelja, te ga Luka ponovno želi prikazati kao takvoga na početku Djela apostolskih, da bi svoju Crkvu koja se rađa u događaju Duhova u Dj 2,1-11 poučio o svojoj duhovnoj prisutnosti koja zamjenjuje tjelesnu blizinu, te pogoduje odrastanju, preuzimanju inicijative i inventivnim pristupima životu. Otvorenost Duhu Božjemu bit će garancija rasta Kristove Crkve, jer to je onaj isti Duh kojim je za svojega zemaljskoga života Isus odisao, a kojim danas odišu Sveta pisma. Isus uzlazi k Ocu i želi svoju tjelesnu blizinu zamijeniti blizinom Duha Božjega. Upravo to se treba dogoditi i unutar naših obitelji, kada djeca odrastaju i osnivaju vlastite obitelji, roditelji trebaju zamijeniti svoju tjelesnu blizinu u životu djece duhovnim zajedništvom s njima. To će djeci najviše pomoći u osamostaljenju i brizi za vlastitu obitelj.

1,11: *Ovaj Isus koji je od vas uznesen na nebo isto će tako doći kao što ste vidjeli da odlazi na nebo.* Luka kao da želi reći da je proces Isusove tjelesne prisutnosti dovršen u ovom trenutku, ali će njegova tjelesna prisutnost ponovno postati očita o njegovom drugom dolasku, a do tog trenutka Crkva koja se rađa na početku Djela apostolskih uživat će prisutnost Duha Božjega i bit će vođena Duhom svetim. Na taj način Luka zapravo uvodi čitatelja u drugi dio svog velebnog djela, a to su Djela apostolska, koja govore o životu prve Crkve.

Isus uzlazi Ocu kako bi dao prostora Duhu Božjemu i njegovom djelovanju u Crkvi

Kada razmišljamo o životu uskrsloga gospodina Isusa, postavljamo pitanje zašto nije ostao s nama u svom uskrslom tijelu na način kako se pokazivao apostolima. Zašto je u ekonomiji spasenja bilo potrebno njegovo uzašašće Ocu. Doista, nama bi bilo puno komotnije i jednostavnije u određenim trenucima okupiti se oko njega kako su to učinili njegovi apostoli nakon uskrsnuća i u njegovoj prisutnosti razriješiti sve naše probleme, dobiti odgovore na sva pitanja koja nam se postavljaju. Na takav način nikada ne bismo bili odrasli i odgovorni ljudi koji svjesno i slobodno odlučuju i traže rješenje problema, nego bi uvijek naličili djeci koja dolaze pitati svoje roditelje što treba učiniti danas i kako treba postupiti u ovoj ili onoj situaciji. Doista, nekada se i događa da neprestano tražimo tjelesnu prisutnost roditelja, a tragedije nastaju kada nam roditelji umru, jer tada više nemamo koga pitati kako postupiti. I nije tu samo riječ o roditeljima, nego se često događa i u redovima svećenika, te redovnika i redovnica da neprestano tražimo upute od poglavara o našem djelovanju. I nije to apostolska poslušnost koja se traži od nas kao duhovnih osoba, a koju svakako treba opslužiti, nego je to mnogo više pitanje svakodnevnog postupanja, jer puno je jednostavnije izvršavati zapovijedi, nego li misliti vlastitom glavom i uključiti nadahnuće Duha Božjega u vlastitome djelovanju. Upravo zato Isus uzlazi na kraju Lukinoga evanđelja, te ga Luka ponovno želi prikazati kao takvoga na početku Djela apostolskih, da bi svoju Crkvu koja se rađa u događaju Duhova u Dj 2,1-11 poučio o svojoj duhovnoj prisutnosti koja zamjenjuje tjelesnu blizinu, te pogoduje odrastanju, preuzimanju inicijative i inventivnim pristupima životu. Otvorenost Duhu Božjemu bit će garancija rasta Kristove Crkve, jer to je onaj isti Duh kojim je za svojega zemaljskoga života Isus odisao, a kojim danas odišu Sveta pisma. Isus uzlazi k Ocu i želi svoju tjelesnu blizinu zamijeniti blizinom Duha Božjega. Upravo to se treba dogoditi i unutar naših obitelji, kada djeca odrastaju i osnivaju vlastite obitelji, roditelji trebaju zamijeniti svoju tjelesnu blizinu u životu djece duhovnim zajedništvom s njima. To će djeci najviše pomoći u osamostaljenju i brizi za vlastitu obitelj. ■

Kristovo uzašašće i naše je uzdignuće

MARIO KOPJAR

Isus je, uzašavši na nebo, dovršio djelo otkupljenja. Uzašašćem je započelo vrijeme nevidljive Isusove prisutnosti u Duhu kroz vidljiv i osjetljiv znak njegova tijela, koje je Crkva. Njoj je povjeren zadatak svjedočenja i naviještanja Kristova otajstva. Uzašašće, Isusovim riječima, označava početak koji će, darom Duha Svetoga na Pedesetnici, postati poslanje kroz vjekove. Otajstvo Uzašašća, kroz život Crkve, usmjerava nas na dan Kristova dolaska u slavi: »Galilejci, što stojite i gledate u nebo? Ovaj Isus koji je od vas uznesen na nebo isto će tako doći kao što ste vidjeli da odlazi na nebo.« (Dj 1, 11)

Uzašašće – Isusov nužni oproštaj od njegovih

Promišljajući o otajstvu Uzašašća, spuštamo svoj pogled na zapise autorâ Novoga zavjeta. Tako evanđelisti Matej i Ivan, zaustavljajući se na ukazanjima nakon uskrsnuća, žele naglasiti da se pravo uzašašće dogodilo na Uskrsno jutro kao događaj izvan svakog iskustva i izvan svake ljudske kontrole. On se potom vratio s neba kako bi se očitovao svojim i dovršio svoje propovijedanje u razdoblju od četrdeset dana.

Tako i Uzašašće, o kojem nam поближе govori evanđelist Marko u svojem zadnjem poglavlju evanđelja (Mk 16, 19), a na koje će se kasnije nadovezati evanđelist Luka u Djelima apostolskim, ne odnosi se na Spasiteljjev prvi ulazak u slavu, već na posljednje ukazanje i odlazak koji zatvaraju njegova vidljiva očitovanja na zemlji. Stoga namjera govora o Uzašašću nije opisati pravi povratak Ocu, nego obznaniti Njegov nužni oproštaj. Isus se mora vratiti Ocu kako bi dovršio cijelo Otkupljenje (Iv 16, 5-7).

U izvornom poimanju, koje se očituje u spisima Novog zavjeta, Uzašašće je češće prikazano kao ustoličenje Isusa s desne Ocu: »Zato Bog njega preuzvisi i darova mu ime, ime nad svakim imenom, da se na ime Isusovo prigne svako koljeno nebesnikâ, zemnikâ i podzemnikâ. I svaki će jezik priznati: Isus Krist jest Gospodin!« (Fil 2, 9-11)

Za apostola Pavla, koji poznaje odnos između uskrsnuća i Gospodnje proslave, ne predstavlja problem kako je Isus ušao u nebeski svijet. Doduše, u svojim pismima ne spominje prijelaz iz zemaljske faze u nebesku, no stavlja naglasak na Kristovo ustoličenje s desne Ocu, gdje će ostati do kraja vremena, zaogrnut moći i slavom: »Ako ste suoskršli s Kristom, tražite što je gore, gdje Krist sjedi zdesna Bogu! Za onim gore težite, ne za zemaljskim! Ta umrijet ćete i život je vaš skriven s Kristom u Bogu! Kad se pojavi Krist, život vaš, tada ćete se i vi s njime pojaviti u slavi.« (Kol 3, 1-3).

[..]evanđelisti Matej i Ivan, zaustavljajući se na ukazanjima nakon uskrsnuća, žele naglasiti da se pravo uzašašće dogodilo na Uskrsno jutro kao događaj izvan svakog iskustva i izvan svake ljudske kontrole. On se potom vratio s neba kako bi se očitovao svojim i dovršio svoje propovijedanje u razdoblju od četrdeset dana.

Tako i Uzašašće, o kojem nam поближе govori evanđelist Marko u svojem zadnjem poglavlju evanđelja (Mk 16, 19), a na koje će se kasnije nadovezati evanđelist Luka u Djelima apostolskim, ne odnosi se na Spasiteljjev prvi ulazak u slavu, već na posljednje ukazanje i odlazak koji zatvaraju njegova vidljiva očitovanja na zemlji. Stoga namjera govora o Uzašašću nije opisati pravi povratak Ocu, nego obznaniti Njegov nužni oproštaj. Isus se mora vratiti Ocu kako bi dovršio cijelo Otkupljenje (Iv 16, 5-7).

Djela apostolska govore o mjestu Isusova uzašašća, tj. o Maslinskoj gori, budući da su se nakon uzašašća učenici vratili u Jeruzalem s Maslinske gore, koja je najbliža Jeruzalemu, a što uvjetuje prema židovskom zakonu dopušteni subotnji hod.

James Tissot: *Uzašašće na Maslinskoj gori*, 1886.-1894.

U ambijentu Uzašašća

Do kraja IV. st. Crkva nije slavila nikakav poseban blagdan Uzašašća već je spomendan Uzašašća bio samo dio vazmenog vremena. Prema Egerijinu svjedočanstvu, na vigiliju Uzašašća, vjernici su u procesiji išli iz Jeruzalema u Betlehem, gdje se potom slavila euharistija, a posljednjeg dana ovog uskrsnog ciklusa, na Duhove, polazilo se poslije podne na Maslinsku goru gdje se je držao spomen uzašašća Gospodinova.

Prvo svjedočanstvo o blagdanu Uzašašća daje povjesničar i biskup Cezareje, Euzebij (265.-340.). Tako blagdan koji pada u četvrtak nakon pete nedjelje po Uskrsu pomični je blagdan i u nekim katoličkim narodima postao je obvezatan blagdan te priznat i u građanskom kalendaru. Sv. Augustin (*Sermo* 262; Ep. 54.) spominje da se u njegovo vrijeme Uzašašće Gospodinovo slavilo po čitavom svijetu.

Crkva je, dakle, na temelju Lukina izvještaja (Dj 1,12), uvela odvojeno slavljenje Uzašašća i Duhova četrdeset, odnosno pedeset dana nakon Uskrsa.

Djela apostolska govore o mjestu Isusova uzašašća, tj. o Maslinskoj gori, budući da su se nakon uzašašća učenici vratili u Jeruzalem s Maslinske gore, koja je najbliža Jeruzalemu, a što uvjetuje prema židovskom zakonu dopušteni subotnji hod.

Krajem IV. st. sveta Helena, majka cara Konstantina, sagradila je prema ideji tlocrta rimskog panteona na točno obilježanom mjestu Uzašašća prekrasnu baziliku, bogatu mozaicima i dragocjenim detaljima u mramoru.

Na visini prebiva Bog

Samoj ideji gradnje sakralnog prostora na povišenom dijelu važno je pridodati činjenicu koja je prema univerzalnom konceptu prepoznatljiva u Bibliji, tj. da Bog prebiva na višem mjestu i čovjek mora ustati, uzdići se kako bi ga upoznao. Ideju približavanja Bogu daje planina. Mojsiju se prenosi zabrana penjanja prema Sinaju, što je prije svega podrazumijevalo taj pristup Gospodinu. »Postavi naokolo granicu za narod i izdaj naredbu: Pripazite da se na brdo ne penjete; da se ni podnožja ne dotičete! Tko se god brda dotakne, smrt će ga snaći.« (Izl 19, 12)

Božja zapovijed odnosi se na duhovni pristup. Svaki se čovjek mora prvo očistiti da bi čuo Božji glas u sebi. Bog prebiva u visini, te je odabrao visoka mjesta kako bi tamo uspostavio svoje prebivalište. Tako, da bismo otišli u njegova svetišta moramo »ići gore«, te se mnoštvo hodočasnika svečano 'penje' na svetu planinu; 'Uzdižanje' u Jeruzalem značilo je odlazak Bogu u sveti grad.

U Novom zavjetu sam Isus 'odlazi' kao hodočasnik u

Jeruzalem sa svojim roditeljima, a dvadeset godina kasnije ponovno 'odlazi' u sveti grad, kako bi bio uzdignut na križ, a potom k svome i našem Ocu. Samo onaj koji je »izišao od Oca« može se »vratiti k Ocu«: Krist. (Iv 16, 28). »Nitko nije uzašao na nebo doli onaj koji siđe s neba.« (Iv 3, 13) Prepušteno svojim naravnim silama, čovječstvo nema pristupa u »dom Oca«, (Iv 14, 2) u život i u sreću Božju. Samo je Krist mogao otvoriti taj pristup čovjeku i dati mu nadu da ćemo »kao udovi njegova Tijela biti s njime u istoj slavi gdje je on, naša Glava i prvijenac.« (MR, Predslovlje Uzašašća Gospodnjeg).

Grieh nas je pognao iz zemlje Saveza (Post 3), a obraćenje srca vraća nas k Ocu, k nebesima (Jr 319 – 4, 1a; Lk 15, 18.21). No, u Kristu su nebo i zmlja pomireni (Iz 45, 8; Ps 85, 12), jer je Sin »sišao s nebesa sam«, a svojim Križem, Uskrsnućem i Uzašašćem na nebesa i mi uzlazimo onamo zajedno s njime. Isus Krist, jedini Svećenik novoga i vječnog Saveza, »ne uđe u rukotvorenu svetinju [...], nego u samo nebo, da se sada pojavi pred licem Božjim za nas«. (Heb 9, 24) U nebu Krist trajno vrši svoje svećeništvo; »zato i može do kraja spašavati one koji po njemu pristupaju k Bogu – uvijek živ da se za njih zauzme.« (Heb 7, 25; KKC 661, 662, 2795). Oživljeni Kristovim životom imamo pristup Bogu u njegovu svetišću.

Tragom euholoških tekstova o Uzašašću

U prikazu uzašašća unutar uskrsnog vremena, uz dosad spomenute oslonce biblijskih tekstova, ovdje želimo istaknuti i euhološke tekstove koje nam donose sakramentari.

Tako sakramentar iz Verone sadrži šest misnih obrazaca *In Ascensa Domini*.

Prvi obrazac naglašava slavu uskrsloga Gospodina koji se na opipljiv način očitovao svojim učenicima, a četrdesetog dana nakon uskrsnuća objavom svoje slave, potvrdio je učenike u njihovoj vjeri i dao veću snagu njihovu poučavanju.

Drugi obrazac, koji sadrži samo predslovlje, naglašava kako Gospodino Uzašašće svjedoči da Riječ koja se spustila u tijelo (Riječ je tijelom postala) nije prekinulo slavu koju je uvijek imao sa svojim Ocem. To također dokazuje da je Isus uzašao na nebo s ljudskom prirodom i da je na taj način čovjek dionik u božanstvu.

Treći obrazac, koji sadrži također samo predslovlje, vidi Kralja slave kako u nazočnosti anđela, s desne Ocu, preuzima prijestolje svoje slave.

Četvrti obrazac implicira samo predslovlje i popričesnu molitvu s naglaskom da Uzašašće Gospodnje predstavlja obećanje za nas.

Lucas Van Leyden,
Izbacivanje iz raja, 1510.

Grieh nas je pognao iz zemlje Saveza (Post 3), a obraćenje srca vraća nas k Ocu, k nebesima (Jr 319 – 4, 1a; Lk 15, 18.21). No, u Kristu su nebo i zmlja pomireni (Iz 45, 8; Ps 85, 12), jer je Sin »sišao s nebesa sam«, a svojim Križem, Uskrsnućem i Uzašašćem na nebesa i mi uzlazimo onamo zajedno s njime.

Na Vazmenom bdjenju postavlja se uskrсна svijeća u svetištu uz ambon gdje se nalazi do Pedesetnice (nskon molitve povečerja) kao vidljiv znak Kristova uskrsnuća, nakon čega se postavlja u blizini krsnog zdenca.

Peti obrazac donosi zbornu molitvu i nad darovima, u kojima naglašava kako nas naše oči, kada su okrenute prema nebu, odvajaju od užitaka zemlje.

Šesti obrazac sadrži zbornu i popričesnu molitvu naglašujući činjenicu da Krist, nakon što je u potpunosti ispunio otajstvo, dopušta čovjeku da pobjegne od đavla i uzdiže se za nadnaravni dar.

Grgurov sakramentar vidi u Gospodinovom usponu na nebo ostvarenje našeg sudjelovanja u božanstvu.

Predslovlje Gelazijevog sakramentara stavlja pred nas etape spašenja. Tako je rođenje Gospodinovo dalo pristup slavi; njegovom mukom, poražen je đavao; zahvaljujući njegovom uskrsnuću, na putu smo prema vječnom životu, a Uzašašćem nam je Isus otvorio vrata neba, prema Ocu.

Simbolika uskršne svijeće sa i bez plamena

U završnom dijelu ovoga kratkog promišljanja nad temom Uzašašća Gospodnjeg, otvorimo oči pred upaljenom uskršnom svijećom, koja nas svojom toplinom plamena i svjetlosti poziva na put ka Gospodinu.

Na Vazmenom bdjenju postavlja se uskrсна svijeća u svetištu uz ambon gdje se nalazi do Pedesetnice (nskon molitve povečerja) kao vidljiv znak Kristova uskrsnuća, nakon čega se postavlja u blizini krsnog zdenca.

Poznata je činjenica da se na nekim mjestima, nakon Evanđelja, uskrсна svijeća gasila na Dan uzašašća. To simbolizira da Uskrsli Isus više nije fizički s narodom, već sada ponovno sjedi »s desne Ocu«. Nakon toga, svijeća se više nije palila na nedjeljnoj misi, čak ni na Pedeseticu.

Običaj gašenja uskršne svijeće na Dan uzašašća liturgijski je propisan do liturgijske reforme II. vatikanskog koncila. Nakon toga službeno se pali tijekom cijele godine samo na krštenjima i sprovodima. U nekim se zajednicama, međutim, pali i na slavljima sakramenata pričesti, potvrde i sakramentu ženidbe, ili čak na svakoj nedjeljnoj misi.

Upaljena svijeća znak je Isusove trajne prisutnosti u nama, s nama i po nama, i dok je ugašena poziva nas da upalimo stijenj u našim srcima koji će gorjeti od natopljene Božje ljubavi u nama i biti svjetlo ovomu svijetu. ■

Upaljena uskrсна svijeća u katedrali Uznesenja BDM na nebo u Varaždinu.

Igra uzlaska i silaska, odlaska i prisutnosti.

Ikonografski i likovno-umjetnički prikazi Kristova uzašašća

S. VALERIJA KOVAČ

U Novom zavjetu uskrsnuće je ključ čitanja sveukupnog Kristova otajstva. Unutar njega se razumijeva i Kristovo uzašašće u nebo. Teološki gledano, riječ je o jednome događaju s različitim naglascima. Kristovo uzašašće u nebo nije »dopunjeno« uskrsnuće, nego ističe njegov konačni ulazak, sa svojim uskrsnulim tijelom, u Božji svijet. Novozavjetni spisi u tom smislu govore i o Kristovu »uzvišenju«, nerijetko sa slikovitim objašnjenjem da je sjeo »s desna Ocu« (npr. Mk 16,19). Time se kaže da Isus u potpunosti ima udioništvo u Božjoj slavi, vladavini i moći. (Njemačka biskupska konferencija, *Hod odraslih u vjeri*, 2015., 189 sl.) Iako je to otajstvo izrečeno u prostornim kategorijama sukladno tadašnjoj trostupnjavitoj slici svijeta, njegovo značenje je teološko. Da je Krist »uzašao« ne znači neko njegovo astronautsko putovanje u prostor svemira. »Oblak« koji ga skriva od pogleda učenika nije meteorološka pojava već snažni simbol Božje prisutnosti. Ni »nebo« nije prostorno mjesto onkraj svijeta, nego zajedništvo trojstvenoga Boga, u koje Krist biva u potpunosti primljen sa svojim proslavljenim čovječtvom. Kristovo uzašašće je, dakle, bitno transcendentni događaj.

Samo u Djelima apostolskim (1,9-12) Kristovo uzašašće je prikazano kao vremenski odvojeno od uskrsnuća, ali po samoj stvari i dalje je s njime teološki povezano. Lukino vremensko razdvajanje uskrsnuća i uzašašća ima »pedagoški« cilj. On namjerno »produljuje« boravak sada uskrsloga Krista na zemlji, da bi istaknuo vrijeme njegova poučavanja učenika. Uskrsli Krist »ostaje« još na zemlji, da bi se svojim objavio, poučio ih i poslao ih da oni sami budu njegova prisutnost u svijetu, zbog čega im na kraju šalje Duha Svetoga. U tom smislu Isusovo uskrsnuće, uzašašće i slanje Duha međusobno su povezani (Angelo Amato, *Gesù il Signore*, 2008., 556 sl.). Uz motiv poučavanja učenika, Lukin izvještaj o uzašašću potrebno je smjestiti u kontekst rane Crkve. Slijedom toga, smatra se da je ovaj pisac odmah na početku *Djela apostolskih* na teološki način htio odgovoriti na pitanja svojih suvremenika, koja su se prije svega odnosila na problem kašnjenja Paruzije i na pitanje kontinuiteta Crkve u odnosu na njezine početke (Alex Stock, *Poetische Dogmatik. Christologie* 3, 1998., 258-259).

Uzlazna dinamika zbivanja

Slikovni prikazi uzašašća uglavnom su se držali Kristova fizičkog kretanja u nebo, sukladno novozavjetnim opisima (Mk 16,19; Lk 24,50-51;

Samo u Djelima apostolskim (1,9-12) Kristovo uzašašće je prikazano kao vremenski odvojeno od uskrsnuća, ali po samoj stvari i dalje je s njime teološki povezano. Lukino vremensko razdvajanje uskrsnuća i uzašašća ima »pedagoški« cilj. On namjerno »produljuje« boravak sada uskrsloga Krista na zemlji, da bi istaknuo vrijeme njegova poučavanja učenika. Uskrsli Krist »ostaje« još na zemlji, da bi se svojim objavio, poučio ih i poslao ih da oni sami budu njegova prisutnost u svijetu, zbog čega im na kraju šalje Duha Svetoga. U tom smislu Isusovo uskrsnuće, uzašašće i slanje Duha međusobno su povezani.

Rabulin evanđelistar, Uzašašće, 586.

Ploča Uzašašća (Reidersche Tafel),
Žene na Kristovu grobu i uzašašće,
oko 400.

Dj 1,9-12). Ali s obzirom na teološku povezanost s drugim otajstvima Isusova života, u njima su uočljivi i elementi iz prikazivanja Kristova uskrsnuća, preobraženja, slanja Duha i Posljednjeg suda.

Temeljna ikonografska kompozicija uglavnom je satkana od dva međusobno povezana dijela: u gornjem, nebeskom dijelu je Krist (i drugi elementi nebeskoga svijeta), a donji, zemaljski dio čine apostoli (uglavnom njih jedanaest) i Marija (obično u stavu molitve), koji predstavljaju Crkvu pozvanu nastaviti Kristovo djelo spasenja u svijetu. Takva vizualna rasporedba sadržaja na slici čini vidljivim dominantni uzlazni smjer zbivanja, koji se ostvaruje po Isusu Kristu. Takvo pak kretanje odozdo prema gore prikladno je za slikovna prikazivanja Kristova uskrsnuća ili uzašašća ne samo iz teoloških nego i antropoloških razloga, kako pokazuju suvremena istraživanja: ono samoga promatrača »uzdiže« u prikazano događanje pobuđujući u njemu pozitivne emocije nade, radosti, novoga života (Herbert Fendrich, *Glauben und Sehen*, 2014., 22-24). Osim toga, na temeljni uzlazni smjer nastavlja se silazni smjer, jer nebeski Krist baca novo svjetlo i na ono što je zemaljsko.

Kristovo pasivno i aktivno uzašašće

U ranome kršćanstvu razvila su se dva temeljna ikonografska tipa koja se obično nazivaju istočnim i zapadnim. Za istočni tip smatra se značajnom jedna minijatura iz *Rabulina Evandelistara* iz 586. godine. Ovaj više mistični način prikazivanja Kristova uzašašća satkan je od elemenata orijentalno-biblijske teofanije i carske antikne apoteoze. Prizor vatrenih kola s vatrenim krilima nadahnut je vizijom proroka Ezekijela o slavi Božjoj, pri čemu se lik sličan čovjeku (1,1-28) interpretira kao lik Isusa Krista. On sam stoji u mandorli koju nose vatrena kola i anđeli. U lijevoj ruci drži svitak pisma, a desnu je uzdignuo na (carski) pozdrav mira odnosno na blagoslov. (Alex Stock, *Poetische Dogmatik*, 279-281). U ovome slikovnome tipu Krist bi bio prije »uznesen« na nebo, nego što bi aktivno sam »uzašao«.

Za zapadnu ikonografiju Kristova uzašašća značajan je jedan reljef od bjelokosti s početka 5. stoljeća. Najvećim dijelom dominira scena Kristova uskrsnuća s vojnicima, anđelima i ženama na grobu. Na nju se u gornjoj desnoj četvrtini nastavlja prizor Kristova uzašašća. Na padini brda sa zakoračenom nogom uspinje se mladoliki Isus. Odozgo, iz nebeskog oblaka jedna ruka dohvaća njegovu desnu ruku. Ovdje je značajna istovremenost: »Uskrsni korak iz svijeta groba je – za razliku od Lukina vremenskog produljenja – istodobno korak sa zemlje u nebesko kraljevstvo« (Alex Stock, *Poetische Dogmatik*, 281). Ni u ovome prizoru Krist se ne uspinje potpuno sam od sebe, nego ga na kraju zemaljskoga dijela nebeska ruka (Božja desnica) povlači prema gore.

Teološki problem prikazivanja nebeske ruke ili drugih motiva pomoći bio je u tome što se njima mogla umanjiti Kristova svemogućnost, jer tada ne bi on sam uzašao u nebo. Na Zapadu se to pokušalo

izbjeći na više načina: naglašavanjem kretanja Kristova tijela, posebno prikazivanjem Kristova zakoračivanja u nebo, koji je mogao biti pojačavan sve do njegova skoka ili leta u nebo. K tome, nebeska ruka se više nije predstavljala s ciljem da Krista uzdigne u nebo, nego da ga blagoslovi (Micaela Soranzo, *L'Ascensione nell'arte*, www.laparte-buona.it).

Zapadna ikonografija i umjetnost bile su kreativnije od istočne, pa su se razvili dodatni slikovni tipovi Uzašašća, koji su se više odnosili na vidljivost Isusova tijela. Zanimljiv je među njima onaj tip kojim su se prikazivala samo Isusova stopala, s ciljem da se naglasi njegov nestanak sa zemlje. U tim primjerima, apostoli i Djevica Marija još Krista prate pogledom, ali ne vide više ništa doli skute njegove tunike i njegova stopala, od kojih je ponekad još ostao otisak na stijeni s koje je uzašao. Novi sadržajni naglasak javlja se u renesansi, kada se više ističe Kristova nebeska proslava i sukladno tome ga se smješta u blještavi i svečani nebeski prostor.

Odabrali smo nekoliko primjera slika Kristova uzašašća u kojima se mogu uočiti navedeni slikovni elementi, ali je jednako vidljiva iznimna kreativnost pojedinog slikara u umjetničkom predstavljanju i duhovnoj poruci te značajne teme iz Kristova života.

»Odrezane« Kristove ruke

Originalno ikonografsko rješenje dao je Giotto di Bondone u svome »Uzašašću«. Krista je naslikao u profilu, kako nagnut i s uzdignutim rukama stoji u nakošenoj mandorli. Ovdje Krist biva uzdignut nebeskim oblakom ali i vlastitim tjelesnim zamahom. Posebno genijalnom smatra se Giottova ideja da Kristove uzdignute ruke naslika kao »odrezane« okvirom freske. Time je htio pokazati njegov izlazak iz čovjeku vidljivoga svijeta u onaj nevidljivi nebeski (Stefano Zuffi, *Episodi e personaggi del Vangelo*, 2003., 360). Kristu s obje strane postavljene su dvije skupine anđela koji jednakim položajem pojačavaju dinamiku njegova uzašašća. Izuzevši druga dva anđela, i na zemlji su Marija, apostoli i patrijarsi prikazani u profilu, a pogledom i tijelima usmjereni su prema Kristu koji uzlazi. Giottova slika djeluje vrlo dinamično, sav događaj stremlji prema gore. Istodobno se može reći da je vrlo komunikativna. Naime, na zemlji je ispred dva anđela ostavljen prazan prostor. Kao da slikar poziva onoga koji promatra njegovu sliku da se sam, u jednakom molitvenom stavu, uključi u Kristovo uzašašće koje za sobom povlači i sve one koji su na zemlji.

Sjaj Kristove nebeske proslave

Rembrandt Harmenszoon van Rijn odlučio je Krista naslikati s gestom raširenih ruku, koja se može višestruko tumačiti: raširene ruke na križu za spasenje svijeta (vidljive rane na dlanovima), raširene ruke kao Kristov blagoslov onih na zemlji ili pak kao vlastito predanje u nebo. Na ovoj slici stručnjaci vide značajan katolički utjecaj na Rembrandta. Uz Rubensove motive Kristove muke, pretpostavlja se

Zapadna ikonografija i umjetnost bile su kreativnije od istočne, pa su se razvili dodatni slikovni tipovi Uzašašća, koji su se više odnosili na vidljivost Isusova tijela. Zanimljiv je među njima onaj tip kojim su se prikazivala samo Isusova stopala, s ciljem da se naglasi njegov nestanak sa zemlje. U tim primjerima, apostoli i Djevica Marija još Krista prate pogledom, ali ne vide više ništa doli skute njegove tunike i njegova stopala, od kojih je ponekad još ostao otisak na stijeni s koje je uzašao. Novi sadržajni naglasak javlja se u renesansi, kada se više ističe Kristova nebeska proslava i sukladno tome ga se smješta u blještavi i svečani nebeski prostor.

Salvador Dalí, *Kristovo uzašašće*, 1958.

Dalí svjedoči da je nadahnuće za sliku našao u jednemu snu, u kojemu ga je jezgra atoma potaknula da uzašašće prikaže kao Kristovo ujedinjenje sveukupne stvarnosti. Krist ulazi u veliki krug intenzivno tople, žute boje, koji se obično tumači kao jezgra atoma, kao suncokret, ili pak kao med... Biografi ističu slikarevu pogođenost drugim svjetskim ratom koji je kulminirao u eksploziji atomske bombe u Hirošimi. Nasuprot tome šoku, Dalí je naslikao Krista s kozmičkim moći, ali kojom ne uništava nego objedinjuje čitav kozmos.

da mu je pred očima mogla biti Tizianova »Assunta« –na kojoj je na sličan prikazano Marijino uznesenje u nebo.

Snažnim *chiaroscurom* i drugim elementima Rembrandt prvenstveno ističe nebeski prostor. Pogled privlači Isusova sjajno-bijela, bogato naborana odjeća koja se spaja s oblakom. I sam Isus obasjan je svjetlom odozgo prema kojemu je uzdignuo glavu i ruke. U gornjem žuto-bijelom polukrugu iznad njega nazire se bijeli golub kao simbol Duha Svetoga. Rendgenske snimke su otkrile da je u ranijoj verziji ove slike Rembrandt bio naslikao Boga Oca i Duha Svetoga, ali se kasnije predomislio. Razlog tome može biti i kalvinistička ideja da Boga nije moguće vidjeti. S desne strane skupina ozarenih apostola gleda u Isusa. Jedan čak imitira Isusovu gestu raširenih ruku. Kao da time pokazuje vlastitu spremnost da mu se preda i da ga nasljeđuje – sve do neba.

Otisnuta Kristova stopala

James Tissot naslikao je u gvaš-tehnici na sivom papiru Kristovo uzašašće iz dvije perspektive. Prvo, »Uzašašće« viđeno s Maslinske gore ili odozgo, prikazuje Krista koji uzlazi u vrlo sjajnom bijelom svjetlu i bijeloj, gotovo prozirnoj odjeći, jer je Kristovo tijelo već poprimilo duhovnu dimenziju. Kristove uzdignute ruke, ako se povežu s njegovom nagnutom glavom prema dolje, znače blagoslov onih koji ostaju za njime na zemlji. Na samoj zemlji Tissot je proširio »publiku« koja svjedoči tome izvanrednom događaju. Namjesto učenika i Marije, na slici je mnoštvo muškaraca i žena. Po licima i odjeći prikazani su vrlo individualizirano, ali im je svima zajednička tjelesna usmjerenost prema gore i zakrivanje očiju rukama zbog blještavoga svjetla koje im dolazi od proslavljenog Krista.

Na kraju vidimo zanimljiv detalj koji povezuje obje verzije Tissotova »Uzašašća«. U prvom planu, na kamenu pred mnoštvom, ostala su otisnuta Kristova stopala. Isti motiv se može vidjeti u Tissotovoj drugoj verziji »Uzašašća« gledana iz perspektive odozdo (koja nije ovdje otisnuta). Na toj slici dominiraju dva anđela u intenzivno bijelim haljinama okružena blještavim bijelim svjetlom koje dolazi odozgo, i uzdignutih kažiprsta prema nebu. U velikoj prostornoj praznini među njima na kamenu se u prepolovljenoj perspektivi vide otisci Kristovih stopala. Tissot time možda želi poručiti da Krist kojega više ne vidimo u njegovu fizičkom obliku, nije sasvim napustio zemaljski svijet, nego je i dalje među nama prisutan na drugačiji način.

Kristova kozmička moć

Vrlo neobičnu perspektivu promatranja Kristova uzašašća odabrao je Salvador Dalí. Njegova slika je toliko drugačija da nas, uza sva otkrića, ostavlja s mnogo otvorenih pitanja, kao na primjer: »Je li to slika Kristova uzdignuća? Odlazi li Krist natrag u jednu daleku nestajuću točku? Možda čak i silazi prema nama? Što nam sugerira istaknutost Kristovih stopala? Sprema li se on stati na vremenito tlo?« (Paul Chimera, »As-

cension« *Demonstrates the Dalí Difference!*, www.dali.com).

U središtu je Krist, zapravo Kristovo tijelo u kozmičkoj atmosferi. Kao promatrači vidimo samo njegovo tijelo s raširenim rukama kako teži prema gore. Kristovi prsti su neobično savijeni: ili su znak njegove razapetosti na križu, ili njima želi obuhvatiti čitav kozmos, ili... Kristovo lice se uopće ne vidi, ali su zato u prvome planu njegova prevelika stopala, i to prikazana s donje strane. Dalí je naslikao Krista tako, kao da je sam stajao (ili apostoli, ili promatrači slike) točno vertikalno ispod njega u trenutku njegova uzašašća. Sam Dalí svjedoči da je nadahnuće za sliku našao u jednome snu, u kojemu ga je jezgra atoma potaknula da uzašašće prikaže kao Kristovo ujedinjenje sveukupne stvarnosti.

Krist ulazi u veliki krug intenzivno tople, žute boje, koji se obično tumači kao jezgra atoma, kao suncokret, ili pak kao med... Biografi ističu slikarevu pogođenost Drugim

svjetskim ratom koji je kulminirao u eksploziji atomske bombe u Hirošimi. Nasuprot tome šoku, Dalí je naslikao Krista s kozmičkim moći, ali kojom ne uništava nego objedinjuje čitav kozmos. Kristov pogled usmjeren je prema Bogu Ocu i Duhu Svetome u čije zajedništvo ulazi. Dok je simbol goluba jasan, dotle ženski lik iznad njega, koji nosi crte Dalíjeve supruge Gale, ostaje enigmatičan. Neki je tumače kao žensko lice Boga; drugi, sukladno ikonografskoj tradiciji i Dalíjevoj praksi, u njoj vide Mariju kao simbol Crkve usmjerene prema nebu. Treći pak govore o eshatološkom sjedinjenju Krista i Zaručnice, koja zajedno s Duhom govori: »Dodi, Gospodine, Isuse!«

Dalíjeva slika ostavlja snažan dojam Kristove (i trojstvene) kozmičke moći koja prožima čitav svemir. Istodobno, Kristova stopala nas vraćaju na zemlju i pokazuju nam put kako doći do neba – hodeći Kristovim stopama koje nam je ostavio. ■

LITURGIJSKI KALENDAR

SVIBANJ

22 N ŠESTA VAZMENA NEDJELJA

- 23 P Svagdan: Dj 16,11-15; Ps 149,1-6a.9b; Iv 15,26-16,4a
24 U Svagdan: Dj 16, 22-34; Ps 138, 1-3. 7c-8; Iv 16, 5-11
25 S Svagdan; ili: Sv. Beda Časni, prezbiter i crkveni naučit.
Sv. Grgur VII., papa; Sv. Marija Magdalena de' Pazzi,
djeвица
Dj 17, 15. 22 — 18, 1; Ps 148, 1-2. 11-14; Iv 16, 12-15

26 Č UZAŠAŠĆE GOSPODINOVO

- 27 P Svagdan; ili: Sv. Augustin Kenterberijski, biskup
Dj 18,9-18; Ps 47,2-7; Iv 16,20-23a
28 S Svagdan: Dj 18,23-28; Ps 47,2-3.8-10; Iv 16,23b-28

29 N SEDMA VAZMENA NEDJELJA

- 30 P Svagdan: Dj 19,1-8; Ps 68,2-7b; Iv 16,29-33
31 U POHOD BL. DJEVICE MARIJE, *blagdan*: vl: Sef 3,14-18a
(ili: Rim 12,9-16b); Otp. pj: Iz 12,2-3,4b-6; Lk 1,39-56

LIPANJ

- 1 S Sv. Justin, mučenik, spomendan: od dana:
Dj 20,28-38; Ps 68,29-30.33-36c; Iv 17,11b-19
2 Č Svagdan; ili: Sv. Marcellin i Petar, mučenici
Dj 22,30; 23,6-11; Ps 16,1-2a.5.7-11; Iv 17,20-26

- 3 P Sv. Karlo Lwanga i drugovi, *mučenici*: od dana
Dj 25,13-21; Ps 103,1-2.11-12.19-20ab; Iv 21,15-19
4 S Svagdan: Dj 28,16-20.30-31; Ps 11,4.5 i 7; Iv 21, 20-25
5 N PEDESETNICA. DUHOVI
6 P Bl. Dj. Marija Majka Crkve: vl.
Post 3,9-15.20; Otp. pj.: Jdt 13,18bcde.19; Iv 19,25-27
7 U Svagdan: 1Kr 17,7-16; Ps 4,2-5.7-8; Mt 5,13-16
8 S Svagdan: 1Kr 18, 20-39; Ps 16, 1-2.4-5.8.11; Mt 5, 17-19
9 Č Svagdan; ili: Sv. Efreim, đakon i crkveni naučitelj:
1Kr 18,41-46; Ps 65,10-13; Mt 5,20-26
10 P Svagdan: 1Kr 19,9a.11-16; Ps 27,7-9.13-14; Mt 5,27-32
11 S Sv. Barnaba, apostol, vl. Dj 11,21b-26; 13,1-3; Ps 98,1-6;
Mt 10,7-13
12 N PRESVETO TROJSTVO
13 P Sv. Antun Padovanski, prezb.i crk. naučit. *spomendan*
1Kr 21,1-16; Ps 5,2-3.4b-7; Mt 5,38-42
14 U Svagdan: 1Kr 21,17-29; Ps 51,3-6b.11.16; Mt 5,43-48
15 S Svagdan: 2Kr 2,1.6-14; Ps 31,20-21.24; Mt 6,1-6.16-18
16 Č PRESVETO TIJELO I KRV KRISTOVA. TIJELOVO
17 P Svagdan: 2Kr 11,1-4.9-18.20; Ps 132,11-14.17-18; Mt 6,19-23
18 S Svagdan: 2Ljet 24,17-25; Ps 89,4-5.29-34; Mt 6,24-34

Šesta vazmena nedjelja

22. svibnja 2022.

ULAZNA PJESMA

Ugodnu vijest oglašujte,
neka se čuje, objavljujte
do nakraj zemlje: Gospo-
din izbavi narod svoj,
aleluja! (usp. Iz 48, 20)

ZBORNA MOLITVA

Udijeli nam, svemogući
Bože, neoslabljenim
zanosom slaviti ove dane u
čast uskrslog Gospodinu,
da Kristov spomen bude
djelatan u našem životu
i radu. Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine, nek se s
prinosom ove žrtve vine
k tebi i naša molitva. Očisti
nas svojom milošću
i uskladi nam srce
s otajstvima tvoje velike
ljubavi. Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Ako me ljubite, zapovijedi
moje čuvajte, govori
Gospodin. I ja ću moliti
Oca, i on će vam dati
drugoga Branitelja, da
bude s vama zauvijek,
aleluja. (Iv 14, 15-16)

POPRIČESNA MOLITVA

Svemogući vječni Bože,
ti nas Kristovim uskrsnu-
ćem obnavljaš za vječni
život. Umnoži u nama plod
vazmenog otajstva i ulij
nam u srce snagu ove
spasonosne hrane.
Po Kristu.

Prvo čitanje Dj 15, 1-2.22-29

Čitanje Djela apostolskih

U one dane: Sidoše neki iz Judeje u Antiohiju i počеше učiti bra-
ću: »Ako se ne obrežete po običaju Mojsijevu, ne možete se spa-
siti.« Kad između njih te Pavla i Barnabe nasta prepirka i raspra
nemalena, odrediše da Pavao i Barnaba i još neki drugi između njih
uzađu u Jeruzalem k apostolima i starješinama poradi tog pitanja.
Tad apostoli i starješine zajedno sa svom Crkvom zaključče izabrati
neke muževe između sebe i poslati ih u Antiohiju s Pavlom i Bar-
nabom. Bijahu to Juda zvani Barsaba, i Sila, muževi vodeći među
braćom. Po njima pošalju ovo pismo: »Apostoli i starješine, braća,
braći iz poganstva po Antiohiji, Siriji i Ciliciji – pozdrav! Budući da
smo čuli kako vas neki od naših, ali bez našega naloga, nekakvim
izjavama smetoše i duše vam uznemiriše, zaključismo jednostavno
izabrati neke muževe i poslati ih k vama zajedno s našim ljubljenim
Barbom i Pavlom, ljudima koji su svoje živote izložili za ime Gospo-
dina našega Isusa Krista. Šaljemo vam dakle Judu i Silu. Oni će vam
i usmeno priopćiti to isto. Zaključismo Duh Sveti i mi ne nametati
vam nikakva tereta osim onoga što je potrebno: uzdržavati se od
mesa žrtvovana idolima, od krvi, od udavljenoga i od bludništva.
Budete li se toga držali, dobro ćete učiniti. Živjeli!«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 67, 2-3.5-6.8

Pripjev: Neka te slave narodi, Bože, svi narodi neka te slave!

Smilovao nam se Bog i blagoslovio nas,
obasjao nas licem svojim,
da bi sva zemlja upoznala putove tvoje,
svi puci tvoje spasenje!

Nek se vesele i kliču narodi
jer sudiš pucima pravedno
i narode vodiš na zemlji.

Neka te slave narodi, Bože,
svi narodi neka te slave!
Bog nas blagoslovio!
Neka ga štiju svi krajevi svjetski!

Drugo čitanje Otk 21, 10-14.22-23

Čitanje Otkrivenja svetog Ivana apostola

Anđeo me prenese u duhu na goru veliku, visoku i pokaza mi
sveti grad Jeruzalem: silazi s neba od Boga, sav u slavi Božjoj, blistav
poput dragoga kamena, kamena slična kristalnom jaspisu; okružen
zidinama velikim i visokim, sa dvanaest vrata: na vratima dvanaest
anđela i napisana imena dvanaest plemena Izraelovih. Od istoka

MOLITVA VJERNIKA

Braće i sestre, iskrenim se molitvama utecimo Bogu Ocu te ga zamolimo da nam pošalje svoga Duha koji će nas poučavati u Istini i svojim nas darovima obogaćivati za plodonosno djelovanje u ovozemaljskom životu:

1. Tvoja se Crkva diljem svijeta pokušava prilagoditi izazovima današnjice. Daruj joj Duha Branitelja da je poučava kako djelovati da zadrži Kristovu autentičnost, molimo te.
2. Tvoj je Sin svoje učenike poučio o otajstvu spasonosne Božje ljubavi prema svakome čovjeku. Daj da pastiri tvoje svete Crkve iznad svega naviještaju veličinu te neizmjerne Božje ljubavi, molimo te.
3. Svijetom i dalje vrve nemiri koji ranjavaju mnoge narode. Podaj nam svima zavapiti Duhu Svetome i skrušena srca moliti za prijeko potreban mir, molimo te.
4. Najveće blago svijeta jesu obitelji iz kojih se rađaju novi naraštaji. Blagoslovi sve obitelji svijeta te ih učini ognjištima prave Božje ljubavi i svetosti, molimo te.
5. Tvoj nam je Sin ostavio svoj mir kako bismo hrabro i s pouzdanjem u vječnost u tvome kraljevstvu kročili ovozemaljskim putevima. Svima pokojnima udijeli vječni mir kao nagradu za vjernost nasljedovanja, molimo te.

Bože Oče, želja nam je tebe neizmerno ljubiti i u vječnosti se kod tebe jednom nastaniti. Usliši ove naše molitve i prati nas svojom ljubavlju u svim ovozemaljskim kušnjama. Po Kristu, Gospodinu našem.

vrata troja, od sjevera vrata troja, od juga vrata troja, od zapada vrata troja. Gradske su zidine imale dvanaest temelja, a na njima dvanaest imena dvanaestorice apostola Jaganjčevih. Hrama u gradu ne vidjeh. Ta Gospod, Bog, Svevladar, hram je njegov – i Jaganjac! I gradu ne treba ni sunca ni mjeseca da mu svijetle. Ta slava ga Božja obasjala i svjetiljka mu Jaganjac!

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja Iv 14, 23

Ako me tko ljubi, čuvat će moju riječ, govori Gospodin: i Otac će moj ljubiti njega i k njemu ćemo doći!

Evanđelje Iv 14, 23-29

Duh Sveti doziivat će vam u pamet sve što vam rekoh.

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu

U ono vrijeme: Reče Isus svojim učenicima:

»Ako me tko ljubi, čuvat će moju riječ pa će Otac moj ljubiti njega i k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti. Tko mene ne ljubi, riječi mojih ne čuva. A riječ koju slušate nije moja, nego Oca koji me posla. To sam vam govorio dok sam boravio s vama. Branitelj – Duh Sveti, koga će Otac poslati u moje ime, poučavat će vas o svemu i dozi-vati vam u pamet sve što vam ja rekoh. Mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem. Dajem vam ga, ali ne kao što svijet daje. Neka se ne uznemiruje vaše srce i neka se ne straši. Čuli ste, rekoh vam: 'Odlazim i vraćam se k vama.' Kad biste me ljubili, radovali biste se što idem Ocu jer Otac je veći od mene. Kazao sam vam to sada, prije negoli se dogodi, da vjerujete kad se dogodi.«

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	555a	Gospodin slavno uskrsu
ili	556	Krist iz groba ustade
Otpjevni psalam:	109	Neka te slave narodi
Prinosna:	237	Mir svoj, o Bože
ili	XVI	Nosimo dare
Pričesna:	XIX	Radujte se kršćani
	547	Uskrsnim nam ovim danom
	242	O O sveta gozbo
Završna:	555.4 i 5	Ko cio raj mu srce sja

Evandjelje je Radosna vijest koja osmišljava život

Nakon vremena Korizme u kojoj je čovjek usmjeren na sebe i dublje zahvaćanje u svoju nutritivnu, Svetog Trodnevlja gdje dominiraju patnja i smrt, dolazimo do stvarnosti Uskrsa i njegovih plodova. Upravo nam pouskrsno vrijeme pokazuje kako kršćanstvo ne možemo svesti samo na jedan nazivnik ili u uske stvarnosti patnje, tjeskobe, muke, nego da ono uključuje i životnost, radost i život vjere koja ne smije biti opterećenje i gušiti čovjeka, nego voditi ga prema slobodi, miru i rasterećenju koje donosi život s Uskrsim. Isus nam u današnjem evanđeoskom odlomku ostavlja tri dara, tri nositelja našeg duhovnog i svakodnevnog života: Božju ljubav koju upoznajemo ako živimo Isusove riječi, Duha Svetoga koji će nas uvoditi u istinu i Božji mir, kao trajan plod takvoga duhovno i životnog hoda.

Evandjelje je Radosna vijest

Na temelju rečenoga i na tragu odlomaka iz Djela apostolskih i Knjige Otkrivenja, dolazi se ne samo do duhovne nego i duboko životne stvarnosti, da naša vjera i Kristova ostavština nisu stvarnosti koje bi trebale čovjeka zarobljavati i gušiti, nego sasvim suprotno voditi u odgovornu slobodu. Vjera ne bi smjela biti teret koji zarobljava i opterećuje čovjekovu savjest, time ograničava njegov duhovni i životni napredak, hod prema otajstvu Božje ljubavi i dobrote, nego stvarnost koja vjerniku u teškoćama života otvara prostor za nošenje ovozemaljskih problema, duhovni rast koji nas usmjerava na optimizam i nebeske stvarnosti, kako bi već sada osjetili da Isusov navještaj, njegova ostavština i baština kršćana nije samo oličena u vremenu korizme i muke Kristove, nego i u stvarnosti Uskrsnuća.

Evandjelje mora ostati Radosna vijest, jer ako se operetimo krivim duhovnostima, pobožnostima i deformiramo svoju savjest, gubimo iz vida cijelo Isusovo poslanje - osloboditi čovjeka, probuditi mu nadu i pokazati da je svaka patnja prolazna, a radost se može živjeti već sada s pogledom usmjerenim u budućnost - u

Marijan Jakubin, *Duh Sveti*, Vitraj sakramenta sv. potvrde u crkvi sv. Josipa Radnika, Belišće, 2018.

nebo. Ove teme dominiraju i u čitanju Djela apostolskih i u Knjizi Otkrivenja. Djela apostolska pokazuju jednu stvarnost Prve crkve, a to je lom između starih religioznih praksi iz judaizma, koje su još prakticirali judeokršćani, i odnos prema kršćanima koji dolaze iz poganstva. Novost zajedničkog zaključivanja apostola i starješina za pogane iz Antiohije, Sirije i Cilicije, vođenih djelovanjem Duha Svetoga je: »... ne nametati vam nikakva tereta osim onoga što je potrebno...« Od kršćana iz poganstva traži se samo osnovno da se uzdržavaju od nekih gnusnih običaja starih vjera. Ovime je otvoren put navještaja Radosne vijesti izvan judaizma i oslobođanje od nadiđenih praksi nepotrebnih novim kršćanima. Tu radost slobode i širenja te radosti može se vrlo jasno uočiti u psalmu koji je idealan nastavak prvog čitanja, gdje su u radost upoznavanja Božjih puteva uključeni svi narodi i svaki čovjek pojedinačno. Samim time i Knjiga Otkrivenja, koja se treba prestatati promatrati samo kroz usku apokaliptičku sliku, jer je naposljetku njezin konačni cilj, smisao i cijeli kontekst usmjeren prema budućnosti koja budi nadu i optimizam. To je stvarnost nebeskog Jeruzalema, mjesta Božje slave i prostora gdje je Bog sve u svemu. Tako i opis novog Jeruzalema, mjesta Božjeg prebivanja s ljudima, nije kao opis starih utvrđenih gradova s jednim ili dvojim vratima i obrambenim zidinama, prostor u koji se čovjek skriva i u kojem se štiti kako bi mogao u miru živjeti, nego novi Jeruzalem je mjesto s brojnim vratima otvorenima svima koji su upoznali Božji put te kroz teškoće i radosti života putuju prema toj stvarnosti obećanoj svima.

Isusova tri dara koja vode u radost i slobodu

Stvarnost Uskrsa je činjenica koja treba voditi rađanju odgovorne slobode i radosti kod vjernika, ona je u prvom redu spoznaja kolika je Božja ljubav prema čovjeku. Zato Isus u ovo odlomku progovara o spoznaju velikog otajstva Božje ljubavi prema čovjeku. Ova

objava pokazuje kako to nije samo teoretska stvarnost nego životna istina koja treba biti temelj duhovnog života, oslonac našeg dostojanstva i motivacija u svakodnevnom životu. Svi smo u Božjoj ljubavi mišljeni, stvoreni i pozvani u i život. Nismo puka slučajnost na ovome svijetu i sve što nam je Isus ostavio vodi nas prema upoznavanju beskrajne ljubavi koja je dar i put prema Bogu i upoznavanju Boga.

Na tom putu tu istinu upoznajemo kroz poteškoće života, ali i radost i nadu koje potiče Duh Sveti, Branitelj (Paraklet, hrv. Tješitelj, Hrabritelj) koji vjernika uvodi u ovu istinu Božje ljubavi, koja mu je često potamnjena opterećenom savješću i životnim problemima. On nam je dar koji nas vodi i usmjerava u stvarnostima tuge i radosti, padova i podizanja, umora i hrabrosti. Duh Sveti je dar koji posjedujemo i koji nas uči Kristovu putu budeći u nama novi dar Uskrsloga a to je mir.

Opterećenost strahovima, brigama, strepnjama, razočaranjima zatvara čovjeka u krug apatije, tjeskobe i nemira koji potamnjuje i zaklanja pogled na Boga koji nas ljubi i sprječava djelovanje Duha. Zato kroz duhovni rast u ovakvim situacijama života nužno je početi živjeti sa sviješću i praksom koja je prožeta djelovanjem Duha Svetoga. Njegovim djelovanjem u čovjeku nastupa Isusov mir koji daje novu životnu snagu i otvara nam potamnjeni pogled za Božju ljubav, koja naposljetku rasterećuje čovjeka, usmjerava ga u novost i radost života.

Ukratko, kroz ova tri dara, tri upute ili tri povezane duhovne i praktične stvarnosti vjerničkog života počinje se živjeti mistika svakodnevice usmjerena prema realnoj nadi i obećanoj radosti koju počinjemo živjeti već sada na zemlji. Ne smijemo kršćanstvo samo zatvoriti u stvarnost patnje i muke, nego bit otvoreni i njegovom stvarnom smislu, ljubavi, radosti i miru koji su dar Uskrslog Krista, kao i dar Duha Svetoga koji nam pomaže na tome putu rasta, spoznaje i oplemenjivanja života.

Daniel Patafta

Uzašašće Gospodina našega Isusa Krista 26. svibnja 2022.

ULAZNA PJESMA

Galilejci, što stojite i gledate u nebo? Ovaj Isus kao što ste ga vidjeli da odlazi u nebo, isto će tako doći, aleluja. (Dj 1, 11)

ZBORNA MOLITVA

Svemogući Bože, obdari nas svetom radošću i zahvalom: Kristovo uzašašće i naše je uzdignuće, jer smo u nadi svi pozvani u slavu, kamo je pred nama ušao Krist, naša Glava. Koji.

DAROVNA MOLITVA

Prinosimo ti, Gospodine, ovu žrtvu o časnom uzašašću tvoga Sina. Podaj, molimo te, da se po ovoj svetoj razmjeni darova i mi vinemo put nebesa. Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta, aleluja! (Mt 28, 20)

POPRIČESNA MOLITVA

Svemogući vječni Bože, ti nam već ovdje na zemlji daješ udjela u nebeskom slavlju. Upravi, molimo te, kršćanska srca k nebu, gdje Krist kao prvi čovjek sjedi tebi s desna. Koji.

Prvo čitanje Dj 1, 1-11

Početak Djela apostolskih

Prvu sam knjigu, Teofile, sastavio o svemu što je Isus činio i učio do dana kad je uznesen pošto je dao upute apostolima koje je izabrao po Duhu Svetome. Njima je poslije svoje muke mnogim dokazima pokazao da je živ, četrdeset im se dana ukazivao i govorio o kraljevstvu Božjem. I dok je jednom s njima blagovao, zapovjedi im da ne napuštaju Jeruzalema, nego neka čekaju obećanje Očeva »koje čujete od mene: Ivan je krstio vodom, a vi ćete naskoro nakon ovih dana biti kršteni Duhom Svetim«. Nato ga sabrani upitaše: »Gospodine, hoćeš li u ovo vrijeme Izraelu opet uspostaviti kraljevstvo?« On im odgovori: »Nije vaše znati vremena i zgode koje je Otac podredio svojoj vlasti. Nego primit ćete snagu Duha Svetoga koji će sići na vas i bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje.« Kada to reče, bi uzdignut njima naočigled i oblak ga ote njihovim očima. I dok su netremice gledali kako on odlazi na nebo, gle, dva čovjeka stadoše kraj njih u bijeloj odjeći i rekoše im: »Galilejci, što stojite i gledate u nebo? Ovaj Isus koji je od vas uznesen na nebo isto će tako doći kao što ste vidjeli da odlazi na nebo.«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 47, 2-3.6-9

Pripjev: Uzlazi Bog uz klicanje, Gospodin uza zvuke trublje!

Narodi svi, plješćite rukama,
kličite Bogu glasom radosnim.
Jer Gospodin je to – svevišnji, strašan,
kralj velik nad zemljom svom.

Uzlazi Bog uz klicanje,
Gospodin uza zvuke trublje.
Pjevajte Bogu, pjevajte,
pjevajte kralju našem, pjevajte!

Jer on je kralj nad zemljom svom,
pjevajte Bogu, pjevači vrsni!
Bog kraljuje nad narodima,
stoluje Bog na svetom prijestolju.

Drugo čitanje Heb 9, 24-28; 10, 19-23

Čitanje Poslanice Hebrejima

Krist ne uđe u rukotvorenu svetinju, protulik one istinske, nego u samo nebo: da se sada pojavi pred licem Božjim za nas. Ne da mnogo puta prinosi samoga sebe kao što veliki svećenik svake godine ulazi u svetinju s tuđom krvlju; inače bi bilo trebalo da trpi mnogo puta od postanka svijeta. No sada se pojavio, jednom na svršetku

Giacomo Cavedone, *Uzašašće Kristovo*, 1640.

vjekova, da grijeh dokine žrtvom svojom. I kao što je ljudima jednom umrijeti, a potom na sud, tako i Krist: jednom se prinese da grijehe mnogih ponese, a drugi će se put – bez obzira na grijeh – ukazati onima koji ga iščekuju sebi na spasenje. Imamo dakle, braćo, slobodan ulaz u svetinju po krvi Isusovoj – put nov i živ što nam ga on otvori kroz zavjesu, to jest svoje tijelo; imamo i velikog svećenika nad kućom Božjom. Pristupajmo stoga s istinitim srcem u punini vjere, srdaca škropljenjem očišćenih od zle savjesti i tijela oprana čistom vodom. Čuvajmo nepokolebljivu vjeru nade jer je vjeran onaj koji daje obećanje.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja Mt 28, 19a.20b

Pođite i učinite mojim učenicima sve narode, govori Gospodin; ja sam s vama u sve dane – do svršetka svijeta.

Evanđelje Lk 24, 46-53

Dok ih blagoslivljaše, uznesen bi na nebo.

Svršetak svetog Evanđelja po Luki

U ono vrijeme: Reče Isus svojim učenicima:

»Ovako je pisano: 'Krist će trpjeti i treći dan ustati od mrtvih, i u njegovo će se ime propovijedati obraćenje i otpuštenje grijeha po svim narodima počevši od Jeruzalema.' Vi ste tomu svjedoci. I evo, ja šaljem na vas obećanje Oca svojega. Ostanite zato u gradu dok se ne obučete u silu odozgor.« Zatim ih izvede do Betanije, podiže ruke pa ih blagoslovi. I dok ih blagoslivljaše, rasta se od njih i uznesen bi na nebo. Oni mu se ničice poklone pa se s velikom radošću vrata u Jeruzalem te sve vrijeme u Hramu blagoslivljahu Boga.

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	526.4-6 ili 525.4	Galilejci, što stojite
ili	553.1,5,6	Uskrsnu Isus doista
Otpjevni psalam:	536	Uzlazi Bog
Prinosna:	554.1-3 ili XXII	Isus je uskrsnuo
ili	XV	Oče, primi žrtvu ovu
Pričesna:	542.4	Evo ja sam s vama
	273	Ja sam s vama
	185	O Isuse, nebesa sjaj
	557.1-2,5-6	Pjevaj hvale, Magdaleno
Završna:	563	Kako krasno svršuje se
ili	753	Do nebesa

MOLITVA VJERNIKA

Uputimo ponizne prošnje nebeskom Ocu koji je u uzašašću svoga Sina Isusa prikazao istinsku težnju ljudskih srdaca da prispiju u vječnost na nebesima:

1. Tvoja je Crkva poslana naviještati radosnu vijest po cijelome svijetu. Daj da svoju zadaću neumorno i s ljubavlju vrši kako bi u svima probudila svijest da smo pozvani na puno zajedništvo s Bogom, molimo te.
2. Tvoj je Sin, prije no što je bio uznesen u nebo, blagoslovio svoje učenike. Daj nam po rukama tvojih svećenika u svim životnim situacijama primati obilje tvojih blagoslova, molimo te.
3. Mnogi su ljudi prepušteni sami sebi u bolima i životnim razočaranjima. Usmjeri im pogled na uskrslog Krista kako bi u njegovoj patnji prepoznali smisao žrtve za vječnost, molimo te.
4. Među nama ima hrabrih ljudi koji riječju i životom svjedoče istinsko obraćenje. Ispuni ih svojim Duhom kako nikada ne bi posustali u svjedočenju prave vjere, molimo te.
5. Naši su pokojni usnuli u nadi u tvoje milosrđe. Oprosti im grijehe te ih uvedi u svoju vječnost kako bi te izbliza slavili, molimo te.

Oče nebeski, dok se radujemo uzašašću u nebo tvoga Sina Isusa, molimo te da milostivo pogledaš na ove naše prošnje i da ih po svome neizmjernom milosrđu uslišiš.

Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Krist trajno prisutan

Za Svetkovinu uzašašća Gospodinova liturgija bira sam početak Djela apostolskih (Dj 1,1-11). Ovdje je i posljednja Isusova pouka prije uzašašća, koja je smještena u ozračje blagovanja (1,4). Grčka riječ koja označava to blagovanje, *synalizo*, naglašava zajedništvo. Riječ je o eshatološkoj gozbi koju uskrsli mesija blaguje sa svojom okupljenom zajednicom spašenih. Tom svečanom prilikom Isus naviješta apostolima dolazak »Obećanja Očeva.« Ono će biti ostvareno »krštenjem Duhom Svetim« (1,5).

Utjeha za posljednja vremena

Ovaj govor o krštenju Duhom potiče apostole da počnu razmišljati o uspostavi kraljevstva (1,6). U židovskim iščekivanjima glavna uloga Mesije bila je upravo uspostava kraljevstva pod Davidovom dinastijom. Isus međutim odvrća njihova iščekivanja od uspostave Božjega kraljevstva. Odgovor je to na nedoumice Crkve u Lukino doba, koja se suočavala s činjenicom da Isusov drugi dolazak nije nastupio tako brzo kako su to prvi kršćani očekivali. Upravo su zbog toga apostoli primili »snagu Duha Svetoga« koji je imao sići na njih da mogu biti »svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje« (1,8). Umjesto konačne i potpune uspostave kraljevstva Božjega kako su to apostoli očekivali, njima je dano poslanje da navješćuju radosnu vijest u cijelom svijetu. Toliko je važnije to poslanje, jer je ovdje prikazano kao Isusova završna riječ, kao njegov testament svojim učenicima, neposredno prije svoga uzdignuća. »Oblak« što ga Luka spominje znak je Božje objave prisutan već i u Starom zavjetu, a »dva čovjeka u bijeloj odjeći« podsjećaju na dan uskrsnuća, kad kažu ženama na praznom grobu: »Što tražite Živoga među mrtvima? Nije ovdje, nego uskrsnu!« (Lk 24,4). Koristeći istovrsnu konstrukciju, evanđelist Luka i ovdje donosi riječi te dvojice koje započinju pitanjem: »Galilejci, što stojite i gledate u nebo? Ovaj Isus koji je od vas uznesen

Jacopo Robusti (Tintoretto), *Uzašašće*, 1579.-1581.

na nebo isto će tako doći kao što ste vidjeli da odlazi na nebo« (Dj 1,11). Utjeha je to za Crkvu koja se osjeća sama i napuštena. Posljednja vremena provode se u vršenju primljenog poslanja te neprekidnom i ustrajnom iščekivanju drugoga Gospodinova dolaska, u svijesti o čovjeku koji je pred Bogom malen, ali i od Boga uzvišen.

Čovjekova malenost

O slavlju Uzašašća Gospodinova, dobro je imati na umu te dvije važne točke čovjekova odnosa s Bogom. Prva je točka istočni grijeh i izgon iz raja zemaljskoga, ono prvo udaljavanje čovjeka od Boga. Druga je točka trenutak utjelovljenja Božje riječi, kad su u jednoj osobi združene božanska i ljudska narav.

Papa Leon Veliki, pišući Kalcedonskom saboru (451. god.) na kojem su se rješavala velika kristološka pitanja, ali i pitanja koja su imala značenje za običan ljudski život, pomogao je izreći pravu kršćansku vjeru. Potaknut papinim pismom, crkveni je sabor odbacio monofizitski nauk, to jest nauk o samo jednoj naravi u Isusu Kristu, te je konačno kao vjersku istinu definirao da su u Kristu u jednoj osobi dvije naravi, božanska i ljudska, neizmiješane i neodijeljene. Tako je ljudskim riječnikom izrečeno otajstvo Božjeg učovječenja i čovjekova spasenja i uzdignuća, koje je objavljeno u Svetom pismu i živoj predaji Crkve. To je vjera u Isusa Krista koji je Bog i čovjek.

Prije Kristova dolaska čovjek se u Božjoj prisutnosti uvijek osjećao malenim, poput Abrahama kad ga je Bog posjetio i navijestio brojno potomstvo, poput Mojsija kad mu se Bog objavio iz gorućega grma ili na brdu Sinaj, poput Ilije kad mu se Bog objavio u laganom povjetarcu, poput Izaije kad je vidio velikoga Boga okružena serafima, poput tolikih drugih.

Čovjekovo uzvišenje

U Uzašašću događa se velika promjena. Sveti Leon Veliki o tome kaže: »S velikim se slavljem danas spominjemo dana kad je naša bi-jedna ljudska narav u Kristu uzdignuta iznad svih nebeskih vojski, iznad svih korova anđeoskih, preko najviših nebeskih sila, do samoga prijestolja Boga Oca.«

Čovjek koji je nekoć protjeran iz Edena, protjeran iz Božje prisutnosti, sada se u Kristovu čovještvu uzdiže do samoga nebeskoga prijestolja Božjeg. Ili, kako čitamo u drugom čitanju: »Uziđe ponad svih nebesa da sve ispuni« (Ef 4,10). Cilj je da svi prispijemo »do čovjeka savršena, do mjere uzrasta punine Kristove« (4,13).

Time su otvorena vrata neizrecive nade, nade da ćemo se i mi naći zajedno s Kristom u punoj Božjoj prisutnosti. Na tom putu, čovjek koji je nekoć izgnan zbog grijeha, Kristovim vazmenim otajstvom kreće putem savršenosti.

Kristova trajna prisutnost

Što znači Kristovo uzašašće na nebo? To znači da je čovjek zauvijek našao mjesto u Bogu. Nebo nije neko mjesto iznad zvijezda, ono je nešto mnogo smionije i veće: to je stvarnost po kojoj čovjek ima mjesto u Bogu. A ta je stvarnost utemeljena u prožimanju čovjštva i božanstva u raspetom i uzvišenom čovjeku Isusu. Krist-čovjek koji je u Bogu, s Bogom vječno jedan, trajna je Božja otvorenost za čovjeka. On je sam ono što mi nazivamo nebom, jer nebo nije prostor nego – Osoba, Osoba onoga u kojem su Bog i čovjek zauvijek nerazdvojivo jedno. I mi se nebu približujemo, štoviše, ulazimo u nebo, u onoj mjeri u kojoj se približujemo Isusu Kristu i ulazimo u njega. Utoliko Uzašašće može biti događanje usred naše svakidašnjice.

Joseph Ratzinger

Imajući na umu da ovaj put do punine može dugo trajati, sveti Leon Veliki zaključuje: »I tako je vidljiva prisutnost našega Otkupitelja prešla u sakramente. Naša je vjera plemenitija i snažnija, jer gledanje je zamijenjeno naukom čiji autoritet prihvaćaju vjernička srca, koja su odozgo prosvijetljena.«

Mi kršćani svoj život provodimo u svijesti da smo pozvani na puno zajedništvo s Bogom i da nam je Krist to zajedništvo omogućio svojim vazmenim otajstvom i našim krštenjem. On nam je to zajedništvo i pokazao po Uzašašću, ali nas i dalje vodi na tom putu. On ostaje s nama do svršetka svijeta i ostavlja nam znakove svoje prisutnosti. Još i više, on je prisutan u svakom sakramentu: kad se ispovijedamo, kad slavimo svetu misu. Slaveći sakramente, mi već ulazimo u nebo u kojem je Gospodin.

Darko Tepert

Sedma vazmena nedjelja

29. svibnja 2022.

ULAZNA PJESMA

Slušaj, Gospodine, glas moga vapaja. Moje mi srce govori: »Traži lice njegovo!« Da, lice tvoje, Gospodine, ja tražim, aleluja. (Ps 27, 7-9)

ZBORNA MOLITVA

Gospodine, mi vjerujemo da je Spasitelj ljudskog roda sada s tobom u slavi. Usliši nam molitvu: daj da iskusimo njegovu prisutnost s nama do svršetka svijeta, kako je obećao. Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Primi, Gospodine, žrtvene prinose i molitve svojih vjernika. Daj da po ovoj svetoj službi i mi prijeđemo u nebesku slavu. Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Molim te, Oče, da budu jedno kao što smo mi jedno, aleluja! (Iv 17, 22)

POPRIČESNA MOLITVA

Usliši nas, Bože, naš Spasitelju, i po ovim nam svetim otajstvima učvrsti nadu da će se na svemu tijelu Crkve dovršiti što je počelo u Kristu, našoj Glavi. Koji s tobom.

Prvo čitanje Dj 7, 55-60

Vidim Sina Čovječjega zdesna Bogu.

Čitanje Djela apostolskih

U one dane: Stjepan, pun Duha Svetoga, uprije pogled u nebo i ugleda slavu Božju i Isusa gdje stoji zdesna Bogu pa reče: »Evo vidim nebesa otvorena i Sina Čovječjega gdje stoji zdesna Bogu.« Vičući iza glasa, oni zatisnuše uši i navališe jednodušno na njega. Izbaciše ga iz grada pa ga kamenovahu. Svjedoci odložiše haljine do nogu mladića koji se zvao Savao. I dok su ga kamenovali, Stjepan je zazivao: »Gospodine Isuse, primi duh moj!« Onda se baci na koljena i povika iza glasa: »Gospodine, ne uzmi im ovo za grijeh!« Kada to reče, usnu.

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 97, 1-2b.6-7c.9

Pripjev: Gospodin kraljuje, Svevišnji – nad svom zemljom.

Gospodin kraljuje: neka kliče zemlja,
nek se vesele otoci mnogi;
pravda i pravo temelj su prijestolja njegova.

Nebesa navješćuju pravednost njegovu,
svi narodi gledaju mu slavu.

Poklonite mu se, svi bozi!

Jer ti si, Gospodine,
Svevišnji – nad svom zemljom,
visoko, visoko nad bozima svima.

Drugo čitanje Otk 22, 12-14.16-17.20

Dođi, Gospodine Isuse!

Čitanje Otkrivenja svetog Ivana apostola

Ja, Ivan, čuh glas koji mi govoraše:

»Evo, dolazim ubrzo i plaća moja sa mnom: naplatit ću svakom po njegovu djelu! Ja sam Alfa i Omega, Prvi i Posljednji, Početak i Svršetak! Blago onima koji peru svoje haljine: imat će pravo na stablo života i na vrata će smjeti u grad!«

»Ja, Isus, poslah anđela svoga posvjedočiti ovo po crkvama. Ja sam korijen i izdanak Davidov, sjajna zvijezda Danica.«

I Duh i Zaručnica govore: »Dođi!« I tko ovo čuje, neka rekne: »Dođi!« Tko je žedan, neka dođe; tko hoće, neka zahvati vode života zabadava!

Svjedok za sve ovo govori: »Da, dolazim ubrzo!«

Amen! Dođi, Gospodine Isuse!

Riječ Gospodnja.

Juan de Juanes, Sv. Stjepana izbacuju iz grada, 1562.

Pjesma prije evanđelja Iv 14, 18

Neću vas ostaviti kao siročad,
govori Gospodin: idem i doći ću k vama,
radovat će se srce vaše.

Evanđelje Iv 17, 20-26

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu

U ono vrijeme: Isus podiže oči k nebu i pomoli se:

»Oče sveti, ne molim samo za ove nego i za one koji će na njihovu riječ vjerovati u mene: da svi budu jedno kao što ti, Oče, u meni i ja u tebi, neka i oni u nama budu da svijet uzvjeruje da si me ti poslao. I slavu koju si ti dao meni ja dadoh njima: da budu jedno kao što smo mi jedno – ja u njima i ti u meni, da tako budu savršeno jedno da svijet upozna da si me ti poslao i ljubio njih kao što si mene ljubio.

Oče, hoću da i oni koje si mi dao budu gdje sam ja, da i oni budu sa mnom: da gledaju moju slavu, slavu koju si mi dao jer si me ljubio prije postanka svijeta.

Oče pravedni, svijet te nije upoznao, ja te upoznah; a i ovi upознаše da si me ti poslao. I njima sam očitovao tvoje ime, i još ću očitovati, da ljubav kojom si ti mene ljubio bude u njima – i ja u njima.«

Riječ Gospodnja.

MOLITVA VJERNIKA

Vječni Oče, ponizna ti srca upućujemo svoje molitve kako bismo u riječima i djelovanju tvoga Sina znali prepoznati tvoju neizmjernu ljubav prema nama. Recimo zajedno:

Daj da svi budemo jedno!

1. Tvoj je Sin molio za jedinstvo svih ljudi u vjeri u tebe. Daj da se tvoja Crkva neprestano zalaže i moli za jedinstvo svih kršćana, molimo te.
2. Krist je svojim učenicima dao poslanje naviještati svijetu tvoju neizmjernu ljubav. Učini papu, biskupe i svećenike neumornim i složnim navjestiteljima istine, molimo te.
3. Mnogi narodi svijeta i dalje žive u međusobnom neslaganju i ranjavanju. Uputi ih na put mira i prihvatanja različitosti kao mogućnosti za zajedničko djelovanje u dobru, molimo te.
4. I sami svjedočimo razdvojenosti u mišljenjima i ponašanjima, od obitelji do društva. Daj nam svima tražiti tvoj savjet te moliti i raditi na jedinstvu u kojem će se očitovati tvoja istinska ljubav prema nama, molimo te.
5. Često živimo u grijehu i ne želimo prihvatiti činjenicu da ustrajemo na pogrešnom putu. Otvori nam srca kako bismo spoznali svoju slabost i grešnost te oprali haljine za vječnost, molimo te.

Oče vječni, pravo se blagostanje očituje među ljudima koji njeguju slogu i zajedničko djelovanje za dobro svijeta. Usliši ove naše molitve i očituj nam svoju nebesku slavu kako bismo svoje oči upravili u ljubav u jedinstvu tebe i tvoga Sina. Po Kristu, Gospodinu našem.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

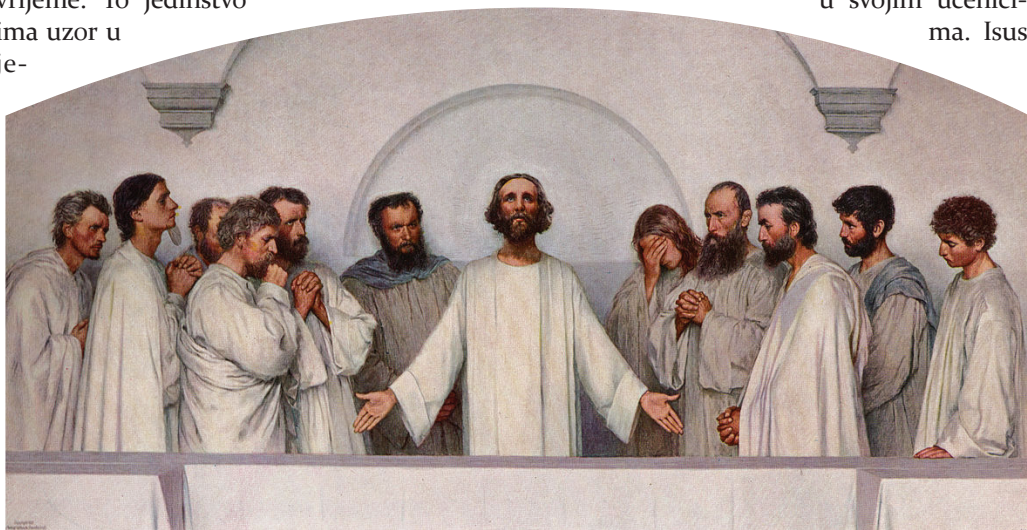
Ulazna:		Slušaj Gospodine (ŽV 5/2012)
ili	XXI	Na nebu zora rudi
Otpjevni psalam:		Gospodin kraljuje (ŽV 5/2007)
ili		Gospodin kraljuje (ŽV 5/2010)
Prinosna:	558	Pobjedni dan slavimo
ili	239-240	Danas Isus
Pričesna:	260	O da bude radost
	544	Na gozbu Kralja Jaganjca
	529 ili 158	Vječna je ljubav njegova
Završna:	558. 4 i 5	Kriste, novi Adame

Molitva za jedinstvo

Nakon duge molitve za svoje učenike Isus moli i za one koji će na njihovu riječ povjerovati u njega. Zna da jedan učenik pronalazi drugoga učenika. Zna da vjera jedne generacije učenika stvara drugu generaciju vjernika. Iz mreže Isusovih učenika nastat će nova mreža novih učenika. Isus za njih moli. Moguće je svakom čitatelju evanđelja prepoznati se u onima koji su povjerovali riječi Isusovih učenika. Isus moli da svi budu jedno. U njegovoj se molitvi opaža transgeneracijsko jedinstvo Isusovih učenika. Povezani su premda ne pripadaju istoj generaciji. Vjera u Isusa povezuje ljude iz različitih vremena. To za svaku novu generaciju znači i svijest i zadatak o nutarnjoj povezanosti u vjeri. Jedinstvo kroz vrijeme može postojati samo ako to jedinstvo jamči nešto što nadilazi vrijeme. Isus moli neposredno prije svoje smrti. Smrću će završiti njegovo zemaljsko vrijeme. Uskrsnućem će postati svezremen. Bit će suvremenik svakome tko ga u vjeri prihvati. Odnos s njim omogućuje različitim generacijama da budu jedno. Mrtvi nisu isključeni iz zajedništva svetih. Oni su jedno sa živima. Živi nisu sami i bez korijena. Njihova vjera je ista vjera onih koji su im prethodili. Isus moli za jedinstvo vjernika koje nadilazi vrijeme. To jedinstvo ima uzor u je-

dinstvu Oca i Sina. I njihovo jedinstvo nadilazi vrijeme. No, Isusova molitva ide dalje. Nije samo molitva za jedinstvo među vjernicima. Ona je molitva da vjernici budu u jedinstvo Oca i Sina. Isus moli da u odnos Oca i Sina uđu svi koji vjeruju. To jedinstvo u Bogu moglo bi svijetu otvoriti um, oči i srce da povjeruje da je Otac poslao Sina. Isus to izriče u trenutku kada svijet ne vjeruje. To se, naravno, posebno odnosi na njegov narod. Isusa čeka osuda i smrt upravo zato jer židovski svijet nije povjerovao da je u njemu prisutan njegov nebeski Otac. Vjera koja će živjeti u svijetu nakon Isusove smrti mogla bi pomoći svijetu da povjeruje da je Bog poslao svoga Sina u svijet. Ovdje se pokazuje u čemu je temeljna razlika vjernika i svijeta. Vjernici u Isusu prepoznaju Očevo djelovanje i stoga vjeruju Isusu. Svijet u to ne vjeruje. Židovski svijet se sablažnjava nad Isusom koji za sebe kaže da ga je poslao Otac. Isus moli da preko jedinstva vjernika upravo oni u njegovu djelovanju prepoznaju Boga Izraela.

Isus je svojim djelovanjem proslavio Oca. Učinio je njegovo ime poznatim i prisutnim. Dao je Očevu riječ svojim učenicima. Isus je svu slavu predao Ocu. Na isti način kako je Otac prisutan u Sinu prisutan je i Isus u svojim učenicima. Isus

Eugene Burnand, *Isusova velikosvećenička molitva*, 1900.

moli da svijet upozna to jedinstvo Oca, Sina i vjernika. Drugo što moli je da svijet prepozna ljubav koja povezuje Oca i Sina i one koji su po vjeri jedno s njima i jedno među sobom.

Slava i ljubav koja povezuje Oca i Sina postoje prije postanka svijeta. Iz njih je svijet nastao. Prije nego je nastao svijet, Otac je ljubio Sina. U tu ljubav koja prethodi postojanju svijeta Isus hoće uvesti one koji mu vjeruju. U ljubavi i slavi koje prethode svijetu učenici mogu biti sigurni čak i ako svijeta nestane. Slava koja može nadživjeti svijet je slava koja je prethodila postojanju svijeta. To je slava koju je Otac dao Sinu. U njoj se pokazuje da je Otac ljubio Sina. Kolika je to ljubav vidi se po tome što Isus hoće u nju uvesti sve koji su mu povjerovali i sve koji će povjerovati na riječ njegovih učenika.

Molitva završava konstatacijom da svijet nije upoznao Oca. Upoznao ga je Sin. U svijetu međutim postoji jedna grupa koja je povjerovala da je Isus Sin Božji i da Bog djeluje u njemu. Isus je njima očitovao Božje ime. Tako su i oni dobili otvoren ulaza u odnos s Ocem. Preko Isusa dobivaju Očevu ljubav. Budući da su povjerovali da je on poslan od Oca, Očeva ljubav ulazi u njih. S njom je i Isus u njima.

Ovim završava Isusova velikosvećenička molitva. Nakon nje Isus odlazi u maslinški vrt i ubrzo nakon toga će biti uhićen, osuđen i ubijen. Napušta ovaj svijet molitvom za jedinstvo svih koji su već povjerovali u to da je on Mesija, poslani od Oca i molitvom za sve koji će to isto povjerovati u svoje vrijeme. Moli kao da mu pred očima stoje generacije vjernika i kao da gleda njihovo nejedinstvo. Jedinstvo vjernika nije dano jednom zauvijek. Za jedinstvo najprije moli Isus i svi koji su uključeni u njegovu molitvu pozvani su moliti za jedinstvo. Isus je za to jedinstvo bio razapet na križu. Za jedinstvo valja moliti i dati se.

Kada se vjernici saberu oko Isusa, njegove riječi i njegova stola i kada do njih dopre njegova molitva za jedinstvo, oni najprije otkriju sebe u toj molitvi. I otkriju kako su pozvani u slavu i ljubav koja povezuje Oca i Sina. I u

Krist želi da po Crkvi cijeli svijet dopre do jedinstva Božje obitelji. Upravo time što Crkva pospješuje – molitvom, žrtvom, dijalogom – zajedništvo svih kršćana, ona sve više postaje »u Kristu sakrament i znak i oruđe najtješnjeg sjedinjenja s Bogom i jedinstva cijeloga ljudskog roda... Sadašnje prilike u svijetu požuruju ovu (ekumensku) dužnost Crkve: naime, da svi ljudi – danas tješnje povezani različitim društvenim i kulturnim vezama – postignu također potpuno jedinstvo u Kristu«.

II. vatikanski koncil,
Konstitucija o Crkvi, br. 1

istom trenutku osjete bol. Bol zbog nejedinstva. Isus je osjećao svu bol neprihvatanja i odbacivanja. Svijet ga nije prihvatio i njegov narod ga je odbacio. To se još nije promijenilo. Ta se bol proteže kroz generacije i stoljeća. Bol je pojačana i produbljena nejedinstvom među onima koji su povjerovali u njega na riječ njegovih učenika. Isus je to već vidio na koncu posljednje večere i molio za jedinstvo. Mi koji smo došli kasnije to opažamo gledajući unatrag i gledajući u svoje sadašnje odnose. Opažamo na sebi i naviku na nejedinstvo. Opažamo da nejedinstvo nosimo ne dijeleći Isusovu bol, a često ni njegovu molitvu. Opažamo i svoju naviku na svijet i njegovo nepoznavanje Isusa. Znamo da nejedinstvo među vjernicima samo još više otežava svijetu da u Isusu prepozna Očevu poslanje i djelovanje.

Prepoznajući sebe u Isusovoj molitvi vjernici su pozvani Isusovu molitvu učiniti svojom. To je njihov način života koji je u stanju učiniti da slava i ljubav Očeva u koju ih Isus uvodi dopre do svijeta i pomogne mu da upozna Isusa koga je Otac poslao.

Ante Vučković

Nedjelja Pedesetnice. Duhovi

5. lipnja 2022.

ULAZNA PJESMA

Ljubav je Božja razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji prebiva u nama, aleluja. (Rim 5, 5; 10, 11)

ZBORNA MOLITVA

Bože, ti otajstvom današnje svetkovine posvećuješ u svakom plemenu i narodu cijelu Crkvu. Izlij na sav svijet darove svoga Duha: što si svojom dobrotom učinio na počecima Crkve to i danas izvrši u srcu svojih vjernika. Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Ispuni, Gospodine, obećanje svoga Sina: nek nas Duh Sveti uvede u otajstvo ove žrtve i otvori nam svu istinu. Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Svi se napuniše Duha Svetoga, razglašavajući veličanstvena djela Božja, aleluja. (Dj 2, 4.11)

POPRIČESNA MOLITVA

Bože, ti svojoj Crkvi dijeliš dare nebeske; čuvaj u nama milost koju si dao, da dar Duha Svetoga vazda u nama djeluje, a duhovna hrana unaprijedi djelo vječnog otkupljenja. Po Kristu.

Prvo čitanje Dj 2, 1-11

Čitanje Djela apostolskih

Kad je došao dan Pedesetnice, svi su bili zajedno na istome mjestu. I eto iznenada šuma s neba, kao kad se digne silan vjetar. Ispuni svu kuću u kojoj su bili. I pokažu im se kao neki ognjeni razdijeljeni jezici te siđe po jedan na svakoga od njih. Svi se napuniše Duha Svetoga i počеше govoriti drugim jezicima, kako im već Duh davaše zboriti.

A u Jeruzalemu su boravili Židovi, ljudi pobožni iz svakog naroda pod nebom. Pa kad nasta ona huka, strča se mnoštvo i smete jer ih je svatko čuo govoriti svojim jezikom. Svi su bili izvan sebe i divili se govoreći: »Gle! Nisu li svi ovi što govore Galilejci? Pa kako to da ih svatko od nas čuje na svojem materinskom jeziku? Parti, Međani, Elamljani, žitelji Mezopotamije, Judeje i Kapadocije, Ponta i Azije, Frigije i Pamfilije, Egipta i krajeva libijskih oko Cirene, pridošlice Rimljani, Židovi i sljedbenici, Krećani i Arapi – svi ih mi čujemo gdje našim jezicima razglašuju veličanstvena djela Božja.«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 104, 1ab.24ac.29bc-31.34

Pripjev: Pošalji Duha svojega, Gospodine, i obnovi lice zemlje!

Blagoslivljaj, dušo moja, Gospodina!
Gospodine, Bože moj, silno si velik!
Kako su brojna tvoja djela, Gospodine!
Puna je zemlja stvorenja tvojih.

Ako dah im oduzmeš, ugibaju
i opet se u prah vraćaju.

Pošalješ li dah svoj, opet nastaju
i tako obnavljaš lice zemlje.

Neka dovijeka traje slava Gospodnja:
nek se raduje Gospodin u djelima svojim!

Bilo mu milo pjevanje moje!
Ja ću se radovati u Gospodinu.

Drugo čitanje Rim 8, 8-17

Svi koje vodi Duh Božji sinovi su Božji.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Rimljanima

Braćo: Oni koji su u tijelu ne mogu se Bogu svidjeti. A vi niste u tijelu, nego u Duhu, ako Duh Božji prebiva u vama. A nema li tko Duha Kristova, taj nije njegov. I ako je Krist u vama, tijelo je doduše mrtvo zbog grijeha, ali Duh je život zbog pravednosti. Ako li Duh onoga koji uskrisi Isusa od mrtvih prebiva u vama, Onaj koji uskrisi Krista od mrtvih oživit će i smrtna tijela vaša po Duhu svome koji prebiva u vama.

Dakle, braćo, dužnici smo, ali ne tijelu da po tijelu živimo! Jer ako po tijelu živite, umrijeti vam je, ako li pak Duhom usmrćujete

tjelesna djela, živjet ćete. Svi koje vodi Duh Božji sinovi su Božji. Ta ne primiste duh robovanja da se opet bojite, nego primiste Duha posinstva u kojem kličemo: »Abba! Oče!« Sâm Duh susvjedok je s našim duhom da smo djeca Božja; ako pak djeca, onda i baštinici, baštinici Božji, a subaštinici Kristovi, kada doista s njime zajedno trpimo, da se zajedno s njime i proslavimo.

Riječ Gospodnja.

Posljednica: Dođi, Duše Presveti

Pjesma prije evanđelja

Dođi Duše Sveti, napuni srca svojih vjernika; i oganj svoje ljubavi u njima užezi!

Evanđelje Iv 14, 15-16.23b-26

Duh Sveti poučavat će vas o svemu.

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu

U ono vrijeme: Reče Isus svojim učenicima: »Ako me ljubite, zapovijedi ćete moje čuvati. I ja ću moliti Oca i on će vam dati drugoga Branitelja da bude s vama zauvijek. Ako me tko ljubi, čuvat će moju riječ pa će i Otac moj ljubiti njega i k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti. Tko mene ne ljubi, riječi mojih ne čuva. A riječ koju slušate nije moja, nego Oca koji me posla.

To sam vam govorio dok sam boravio s vama. Branitelj – Duh Sveti, koga će Otac poslati u moje ime, poučavat će vas o svemu i dozivati vam u pamet sve što vam ja rekoh.«

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	226.1	Od sva se četiri vjetra
ili	526.7-9	Duh Gospodnji ispunja svemir
ili	525.5	Ljubav je Božja razlivena
Otpjevni psalam:	537	Pošalji Duha svojega
Posljednica:	540 (541)	Dođi, Duše Presveti
Prinosna:	226.2-3	Tisuću zrnaca skupa
ili	VI	Izvore vode žive
ili	234	Kad navrši se
Pričesna:	542.5	Svi se napuniše
	260	O da bude radost
	552	O dođi, Stvorče
	565	Milost Duha Svetog
Završna:	769.1 i 7	Svi u glas

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, utecimo se usrdnim prošnjama Bogu Ocu, koji u zajedništvu sa Sinom i Duhom Svetim po našim molitvama obnavlja lice zemlje. Recimo zajedno:

Pošalji Duha svojega, Gospodine!

1. Po tvome Duhu primamo dar mudrosti. Daruj svojoj Crkvi da uvijek i iznova u svemu traži i prihvaća tvoju svetu volju, molimo te.
2. Po tvome Duhu primamo dar razuma. Daj da papu, biskupe i svećenike u njihovim nastojanjima i djelovanjima uvijek vodi razumno promišljanje i propovijedanje tvoga nauka, molimo te.
3. Po tvome Duhu primamo dar savjeta. Daj da u svim životnim situacijama uvijek tražimo savjete tvoga Sina i izabiremo činiti dobro, molimo te.
4. Po tvome Duhu primamo dar jakosti. Daj da hrabro podnosimo sve boli i poteškoće koje nas pritišću u svakodnevnom životu, molimo te.
5. Po tvome Duhu primamo dar znanja. Blagoslovi sve znanstvenike svijeta kako bi stečeno znanje upotrijebili za dobrobit svih ljudi, molimo te.
6. Po tvome Duhu primamo dar pobožnosti. Blagoslovi sve ljude koji u osami svojih života sklapaju ruke i mole za potrebite, molimo te.
7. Po tvome Duhu primamo dar straha Božjega. Svima nam udijeli ovaj dar kako bismo se oslobodili navezanosti na grijeh i zavrijedili jednom ući u nebesko kraljevstvo.

Oče sveti, zahvaljujemo ti za sve darove koje nam daruješ po Duhu Svetome. Ne daj da kročimo grešnim zemaljskim putevima, već nas povedi pravim putem u vječni raj. Po Kristu, Gospodinu našem.

Duh koji mijenja

Prvo čitanje pripovijeda o događaju koji danas obilježavamo: pedeset dana nakon Uskrsa, apostoli s Marijom i ostalim Isusovim učenicima bili su okupljeni u molitvi u gornjoj sobi u Jeruzalemu. Odjednom se Duh Sveti pojavio u obliku vatrenih jezika koji su sletjeli na svakog od njih. Na taj se način ispunilo obećanje koje je Isus dao prije odlaska na nebo. Za Židove je svetkovina Duhova u početku bila radosna ratarska gozba nazvana »blagdan žetve«. Svrha ove gozbe bila je zahvaliti Bogu za plodove zemlje. No kako su generacije prolazile, Židovi su proslavili novo značenje. Na dan Pedesetnice slavili su i spomen na dar Božjeg Zakona na Sinaju. Kršćanska Pedesetnica podsjeća na još jedan dar, ne na pisani zakon nego na Duha Svetoga, a to je ljubav Oca i Sina. Simboli u predstavljanja Duha Svetoga i njegova djela imaju neizmjernu ulogu. Vjetar je iznenađan i nezaustavljiv, vatra obasjava i grije, riječ daje smisao i pomoću nje se uspostavlja komunikacija na svim jezicima. Dar jezika znači dar različitih karizmi koje Duh daje. Duh Sveti koji daje različite darove izvor je jedinstva u različitosti. On nas sabire u jedno.

Evandeoski odlomak nastavlja govor o učincima prisutnosti Duha u srcima vjernika. Duh je s nama zauvijek. To je Isusovo obećanje: »ja ću moliti Oca i on će vam dati drugoga Branitelja da bude s vama zauvijek«. Krist je bio prvi Tješitelj – Zaštitnik učenika; Duh Sveti je drugi Tješitelj koji prati zajednicu Isusovih učenika na njihovom putu do konačnog susreta s Gospodinom. Ne trebamo živjeti s očima stalno okrenutim prema nebu s kojeg će se Sin Čovječji jednog dana vratiti, niti s očima okrenutim u prošlost, zemaljskom Isusu, kojeg više nema. Mi kršćani imamo posla s novim oblikom prisutnosti Isusa Krista: Tješitelj, Zaštitnik, od sada je Duh Sveti, čija je uloga upravo u tome da nam Isusa učini razumljivim i prisutnim. Silaskom Duha Svetoga dovršava se pashalno otajstvo. Uskrs ne bi bio potpun bez dara Duha. Očev plan koji je ispunio utjelovljeni Sin u otajstvu svoje smrti

Giovanni Lanfranco, *Duhovi*, 1631.

i uskrsnuća nalazi svoj vrhunac u daru Duha

Učenici su dirnuti do bola zbog odvojenosti i pitaju se kako će stvari ići nakon Isusovog odlaska. Također u našem odnosu s Isusom često se nam se čini da je on dalek, vrlo malo uočljiv i da je teško dohvatljiv. Isus pokazuje da ne napušta ni učenike niti nas. On najavljuje dolazak Duha istine (14,15-17) i svoj vlastiti dolazak (14,18-21). Izjavljuje da ono što je do sada naučavao nije zastarjelo i nadiđeno nego vrijedi zauvijek. Samo onaj tko drži njegove zapovijedi može primiti Duha Svetoga.

Na početku evandeoskog odlomka Isus govori o ljubavi prema njemu i čuvanju njegovih zapovijedi. Učenici trebaju pokazati iskrenost svoje želje za Isusovom prisutnošću obdržavanjem njegovih zapovijedi. Održavati zapovijedi znači s vjerom prihvatiti njegove riječi i povjeriti se njegovom vodstvu. Ljubav se ne sastoji samo od riječi, osjećaja ili sjećanja na Isusa, već se pokazuje u slušanju, vjeri i nasljedovanju. Do sada je Isus bio pomoć svojim učenicima, brinuo se za njih, vodio ih je, hrabrio, davao im snagu. Nisu bili prepušteni sami sebi. Čak i kada ode neće biti sami. Otac će im dati Duha Svetoga, koji će uvijek biti s njima. Duh

Sveti koji je definiran kao »Duh istine«, čini da učenici ostanu u istini koju su čuli od Isus i štiti ih od loših učitelja i pogrešnih izbora. Svijet, koji se zatvorio za Isusa, ne može ga primiti. Samo ako vjerujemo u Isusa i držimo njegove zapovijedi, otvoreni smo Duhu Svetome, možemo ga opaziti i doživjeti njegovo djelovanje.

Duh se u Bibliji shvaća kao dah Božji. I grčka riječ za duha *pneuma*, ponajprije znači dah. Crkva vjeruje i ispovijeda da je Duh Sveti Životvorac. Ali to znači da djelovanje Duha Svetoga nije ograničeno samo na Crkvu, već se proteže na cijelo stvorenje. Nijedno vrijeme i nijedno mjesto nije bez njegove djelatne prisutnosti. On djeluje u Bibliji i izvan nje; djeluje prije Krista, u Kristovo vrijeme i poslije Krista. »Svaka istina, od koga god da je izrečena - napisao je sveti Toma Akvinski - dolazi od Duha Svetoga«.

Najvažnija stvar o stvaralačkoj snazi Duha Svetoga, međutim, nije razumjeti je ili objasniti njezine implikacije, nego je iskusiti. A što znači doživjeti Duha kao stvoritelja? Kako bismo saznali, pogledajmo početak pripovijesti o stvaranju. »U početku stvori Bog nebo i zemlju. Zemlja bijaše pusta i prazna; tama se prostirala nad bezdanom i duh Božji lebdio je nad vodama«. (*Post* 1, 1-2). Zaključujemo da je svemir već postojao kada je Duh intervenirao, ali je još uvijek bio bezobličan i mračan, kaos. Kao rezultat njegova djelovanja svemir poprima precizne konture; svjetlo se odvaja od tame, kopno od mora i sve dobiva određeni oblik. Duh Sveti je dakle onaj koji čini da stvoreni svijet prelazi iz kaosa u kozmos. Duh ga čini lijepim, uređenim, čistim. Znanost nas danas uči da je taj proces trajao milijarde godina, ali ono što nam Biblija želi reći svojim jednostavnim i maštovitim jezikom jest da se spora evolucija svijeta nije dogodila slučajno, nego je to djelo Duha. Božje stvaralačko djelovanje nije ograničeno na početni trenutak; on je uvijek prisutan u činu stvaranja. Primijeno na Duha Svetoga, to znači da je on uvijek taj koji od kaosa pravi kozmos, odnosno od nereda red, od zbrke sklad.

Ako svratimo pozornost na liturgijske tekstove, tad će nam upasti u oči to da se Duha

Duh Sveti pokazuje svoju prisutnost u daru jezika; tako obnavlja i izokreće događaj Babilona: oholost ljudi, koji su željeli postati kao Bog te vlastitim snagama, bez Boga, sagraditi kulu babilonsku, most prema nebu. Ova oholost stvara podjele u svijetu i zidove razdvajanja. U oholosti čovjek priznaje samo vlastitu inteligenciju, vlastitu volju, vlastito srce te tako nije kadar razumjeti jezik drugih, osluhnuti glas Božji. Duh Sveti, božanska ljubav, razumije i omogućuje razumijevanje jezika, daje jedinstvo u različitosti. Tako Crkva već u svome prvom danu govori u svim jezicima. Ona je katolička od početka. Most između neba i zemlje postoji: Križ je taj most, ljubav Gospodnja sagradila je taj most. Gradnja toga mosta nadilazi mogućnosti tehnike; babilonska je nakana morala i mora propasti. Samo ga je Božja ljubav mogla sagraditi. Gdje je nebo otvoreno te anđeli silaze i uzlaze, i ljudi počinju iznova razumjeti.

Joseph Ratzinger

Svetoga stalno žarko moli da nešto promijeni na dobro. U sekvenciji duhovske mise molimo Ga: Nečiste nas umivaj, suha srca zalivaj, vidaj rane ranjenim. Mekšaj čudi kamene, zagrij grudi ledene ne daj nama putem zlim. Umivati znači mijenjati, vidati znači mijenjati i zagrijavati znači mijenjati. Dakako, moramo se čuvati toga da prekrižimo ruke i čekamo na čudo. Promjena koja nam vjerojatno pada najteže sigurno je promjena nas samih. Ali to je i jedina stvar koja je sasvim u našim rukama. Vaclav Havel kaže: Svatko mora početi od sebe. Kad bi netko čekao na onog drugog, svi bi čekali uzalud. Vlast nad samim sobom jedino je što i onaj najslabiji među nama ima i ujedno i ono jedino što nikomu od nas ne može biti oduzeto. A možda je upravo ova promjena ona za koju nam je najviše potrebna pomoć Duha Svetoga.

Danimir Pezer

Svetkovina Presvetoga Trojstva

12. lipnja 2022.

ULAZNA PJESMA

Blagoslovljen budi Bog
Otac, i jedinorođeni Božji
Sin, i Sveti Duh za milosrđe
koje nam je iskazano.

ZBORNA MOLITVA

Bože Oče, poslao si na
svijet svoga Sina, Riječ
istine, i Duha posvetitelja,
da ljudima objaviš tajnu
svoga života. Udijeli nam
da ispovijedamo pravu
vjeru, priznajemo slavno i
vječno Trojstvo te se
klanjamo tebi,
svemogućem i jedinom
Bogu. Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine Bože naš,
zazivamo tvoje sveto ime
da posvetiš ove darove.
Učini da i mi postanemo
vječni prinos tebi. Po
Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Budući da ste sinovi,
odasla Bog u srca
vaša Duha Sina svoga koji
kliče: Abba! Oče! (Gal 4, 6)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine Bože naš, daj
da nam bude na spasenje
tijelu i duši ova pričest
i vjera u tvoje vječno
Trojstvo i jedinstvo koju
smo ispovjedili. Po Kristu.

Prvo čitanje Izr 8, 22-31

Prije nastanka zemlje Mudrost već bijaše rođena.

Čitanje Knjige mudrih izrekâ

Ovo govori Mudrost Božja: »Gospodin me stvori kao počelo svoga djela, kao najraniji od svojih čina, u pradoba; oblikovana sam još od vječnosti, odiskona, prije nastanka zemlje. Rodih se kad još nije bilo pradubina, dok nije bilo izvora obilnih voda. Rodih se prije nego su utemeljene gore, prije brežuljaka. Kad još ne bijaše načinio zemlje, ni poljana, ni početka zemaljskom prahu; kad je stvarao nebesa, bila sam nazočna, kad je povlačio krug na licu bezdana. Kad je u visini utvrđivao oblake i kad je odredio snagu izvoru pradubinâ; kad je postavljao moru njegove granice da mu se vode ne preliju preko obala, kad je polagao temelje zemlji: bila sam kraj njega, kao graditeljica, bila u radosti, iz dana u dan, igrajući pred njim sve vrijeme; igrala sam po tlu njegove zemlje, i moja su radost djeca čovjekova.«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 8, 4-9

Pripjev: Gospodine, Bože naš, divno li je ime tvoje po svoj zemlji!

Gledam ti nebesa, djelo prstiju tvojih,
mjesec i zvijezde što ih učvrsti –
pa što je čovjek da ga se spominješ,
sin čovječji te ga pohađaš?

Ti ga učini malo manjim od anđelâ,
slavom i čašću njega ovjenča.

Vlast mu dade nad djelima ruku svojih,
njemu pod noge sve podloži.

Ovce i svakolika goveda,
i zvijeri poljske k tome,
ptice nebeske i ribe morske
i što god prolazi stazama morskim.

Drugo čitanje Rim 5, 1-5

K Bogu po Kristu, u ljubavi izlivenoj po Duhu Svetomu.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Rimljanima

Braćo: Opravdani vjerom, u miru smo s Bogom po Gospodinu našem Isusu Kristu. Po njemu imamo u vjeri i pristup u ovu milost u kojoj stojimo i dičimo se nadom slave Božje. I ne samo to! Mi se dičimo i u nevoljama jer znamo: nevolja rađa postojanošću, postojanost prokušanošću, prokušanost nadom. Nada pak ne postiđuje. Ta ljubav je Božja razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan!

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja Otk 1, 8

Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu,
Bogu koji jest, koji bijaše i koji dolazi!

Evanđelje Iv 16, 12-15

Sve što ima Otac, moje je; Duh Sveti od mogega će uzimati i navješćivati vama.

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu

U ono vrijeme: Reče Isus svojim učenicima: »Još vam mnogo imam kazati, ali sada ne možete nositi. No kada dođe on – Duh istine – upućivat će vas u svu istinu; jer neće govoriti sam od sebe, nego će govoriti što čuje i navješćivat će vam ono što dolazi. On će mene proslavljati jer će od mogega uzimati i navješćivati vama. Sve što ima Otac, moje je. Zbog toga vam rekoh: od mogega uzima i – navješćivat će vama.«

Riječ Gospodnja.

MOLITVA VJERNIKA

U zajedništvu neizmjerne ljubavi koja nam je darovana u trojedinom Bogu, iskrenim se molitvama utecimo Bogu Ocu:

1. Presveto je Trojstvo duboka tajna naše Crkve. Podaj nam se vječno klanjati tome otajstvu i svim srcem zahvaljivati za dar zajedništva, molimo te.
2. Iz tvoga je krila rođen Sin koji je navijestio silazak Duha Svetoga. Neka Duh Sveti siđe na pastire tvoje Crkve kako bi ih uvijek upućivao u svu istinu koju im je naviještati narodima, molimo te.
3. Mnogi su ljudi upoznati s naukom Crkve, ali ga i dalje ne prihvaćaju u punini. Podaj im vjeru u neizmjernu božansku ljubav kojom si sve stvorio i sve činiš da živi, molimo te.
4. Svjedočimo mnogim prirodnim nepogodama zbog kojih su mnogi ljudi ranjeni i osiromašeni. Usmjeri im srca na put nade da ih nikad nećeš napustiti u njihovoj bijedi, molimo te.
5. Grešni smo ljudi, potrebni ljubavi, a prava ljubav dolazi upravo od tebe, trojedinog Boga. Daj da se uvijek napajamo na izvoru tvoje neizmjerne vječne ljubavi, molimo te.

Primi, svemogući Bože, ove naše iskrene molitve i u svome nas zajedništvu uvijek potiči na djelatno življenje vjere, traženje nade i zahvaljivanje za ljubav. Po Kristu, Gospodinu našem.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	75.2	Blagoslovljen budi Bog
ili	224.1-2	Oče naš dobri
Otpjevni psalam:		Gospodine Bože naš (www.hilp.hr)
Prinosna:	224.3	Darove ove
ili	142	Bilo ime Gospodnje
Pričesna:	248-252	Zdravo Tijelo
	65	Oče naš dobri
	137.1-3 i 7	Svečanom blagdanu
Završna:	XXIV.1. i 4.	U Jubilejski himan

Bog samoočitovanja i sebedarja

Danas slavimo svetkovinu Presvetoga Trojstva, časteći otajstvo živoga Boga koji nam je u punini otkrio svoje lice objavljujući se kao Otac, Sin i Duh Sveti, tri osobe jednakoga božanstva. No ovo otajstvo je ljudima izmicalo, i nikada ne bismo ni došli do spoznaje da je Bog trojstven, da nam se sam nije kao takav očitovao. Bog se, međutim, nije samo očitovao na intelektualnoj razini, već se je i darivao na sasvim životnoj razini ljudima. Ali valja znati da i njegovo očitovanje i njegovo sebedarje pretpostavlja unutarbožansku dinamiku, to jest odnos u koji su uključena Trojica. Jer Bog ne bi mogao biti prema vani, to jest za nas, ono što on nije u samome sebi. Upravo ova činjenica nam omogućuje uočiti koliko je životno važno otkriti Božju trojstvenost i pokušati je usvojiti u život, jer o njoj ovisi istinska kvaliteta našega života. Doista, prihvatiti da je Bog Trojstvo nije pitanje vjerskog natezanja ili intelektualnog dokazivanja, već je pitanje života i životnog dara.

Trojstveno očitovanje

U današnjem evanđeoskom odlomku slušamo Isusove riječi o tome kako im najavljuje poslati Duha istine koji će ih upućivati u svu istinu. U biti, Isus svjedoči pedagogiju Božje objave tijekom cijele povijesti ljudskoga roda. Znajući da ljudi ne mogu sve odjednom spoznati, ili kako Isus reče, ne mogu sada nositi, Bog je poštivao ljudske (ne)moći i prilagođavao se njima objavljujući otajstvo svoga života postupno. Bog je bio onaj koji govori, koji izgovara istinu o sebi i o čovjeku, ali čovjek nije bio spreman nositi cijelo breme spoznaje i njegove istine. Nakon grijeha, potom, nije bio kadar s njome se suočiti, pa je zato Bog morao, osim što se prilagodio ljudskoj spoznaji pedagogijom postupnog objavljivanja, morao prilagoditi njegovoj slabosti logikom neizmjernoga milosrđa. Unatoč grijehu odbacivanja Boga i otvorenoga neposluha kojim slabi svoje sposobnosti spoznaje Boga, Bog ipak ne napušta čovjeka, već se u svim milosrđu dodatno ponižava sa željom da ga vrati u puno zajedništvo za koje je bio stvoren.

Vitraj Presvetog Trojstva u župnoj crkvi u Legradu, 1870., (nepoznati autor)

A Bog koji je ne samo vječno očitovanje, već je on i trojstveno međuosobno očitovanje između Oca i Sina i Duha Svetoga, nije mogao ne biti niti prema čovjeku to što jest, bez obzira na ljudski grijeh. I kada čovjek griješi, Bog ne može sebe zaniijekati, već nastavlja biti ono što jest: vječno trojstveno darivanje i primanje dare. To čitamo i iz onog što Isus govori u ekonomiji spasenja, jer ona je odraz trojstvenoga života: "Sve što ima Otac moje je." Doista, to je mogao reći, jer je Otac odvišeke sebe potpuno dao Sinu, jednako kao što će Sin sve predati Duhu Svetome da od njegova uzima i daje apostolima i Crkvi. Otac, dakle, sve daje, a Sin sve prima i daje dalje Duhu Svetome, koji uzima u ljubavi i uzvraća i Sinu i Ocu zatvarajući božanski krug darivanja. Tako je Isus ovim riječima posvjedočio ne samo odnos između Oca i utjelovljenoga Sina, već njihov vječni unutarbožanski odnos. A jer je Bog u sebi vječno darivanje, on ne može drukčiji biti niti kad se objavljuje čovjeku, niti kad mu

se daruje u vremenu. Bog je jednostavno darivanje i ne može biti manje od toga niti kada čovjek u nezahvalnosti odbije njegovo sebe-darje, jer ne može zanijekati bit svoga života, a to je da je on trojstveno darivanje između Oca, Sina i Duha Svetoga.

Bog utisnut u ljudski život

Ali što u Bogu postoji unutarbožansko darivanje, Bog je otajstvo koje je odlučilo proširiti svoje božansko obilje i na svijet, kojemu je Božja sebedarna ljubav jedini pravi uzrok. Samo ona može protumačiti zašto je stvoren svijet i zašto je stvoren čovjek, ali nadasve, samo ljubav može objasniti zašto je Bog otkupio i spasio čovjeka. Kad je stvarao čovjeka, Bog ga je obdario trojstvenom strukturom, jer ga je zadao s tri velike kreposti: vjerom, nadom i ljubavlju. Čovjek je trebao živjeti vjerujući svome Stvoritelju, u nadi biti protegnuti budućem ostvarenju sukladno slici Sina Božjega, te u ljubavi doživjeti puninu dara po izljevju Duha Svetoga. I premda ih čovjek nije koristio kao milosni dar i snagu života, Bog mu ih nije oduzeo, već ih je smrću svoga Sina u njemu obnovio. Zato će sveti Pavao reći Rimljanima da smo 'opravdani vjerom i u miru smo s Bogom po Gospodinu Isusu', jer nas je on darom vjere opravdao, to jest omogućio nam ponovno komunikaciju s Bogom Ocem. Po njemu imamo pristup u milost vječnoga života i slave Božje koju imamo u nadi. A upravo je Isus nada naša. On nas je osposobio za baštinu vječnu i neumrlu, koju sada po njemu primamo u nadi, dok ćemo je jednom primiti u punini u vječnosti. I naposljetku, sveti Pavao svjedoči da je ljubav Božja razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan.

Apostol dakle uočava da tri velike teologalne kreposti kojima smo obilježeni imaju svoj trojstveni iskon. Čovjek je biće vjere, nade i ljubavi kojima je zadan kao trojstvenim darom. Otvarajući se u vjeri svome Stvoritelju, otvara se komunikaciji Boga koji je Trojstvo, te živi u nadi budućeg ostvarenja u vječnosti ispunjen već sada ljubavlju Duha Svetoga. Obilježeni smo, dakle, vjerom, nadom i ljubavlju kao troj-

***N**a križu je naš Gospodin otkupio sve ljude. Po križu posvećuje svakog čovjeka, svega, do posljednje niti njegova bića. Radi toga se križamo prije molitve, da nas križ uredi i sabere, da nam misli, srce i volju utopi u Boga. Križamo se poslije molitve, da ostane u nama što nam je Bog darovao. Križamo se u napasti, da nas jača. U nesreći, da nas čuva. Kod blagoslova, da u svoju dušu primimo svu puninu Božjeg života, da taj u njoj sve oplodi i posveti. Misli na to uvijek, kad se križаш. To je najsvetiji znak što ga imamo. Čini ga pravilno, polagano, na dugo i široko, promišljeno. Tada će obuzeti sve tvoje biće, vanjštinu i nutrinu, tvoje misli i tvoju volju, osjećaje i čud, svu tvoju djelatnost. I po njemu će sve označiti, obilježiti, posvetiti u moći Kristovoj, u imenu trojedinoga Boga.*

Romano Guardini

stvenim znamenom po kojem otkrivamo koliko i sami vjerodostojno živimo. Tri teologalne kreposti su vrlo jasni trag Trojstva u našoj duši, po kojima je Presveto Trojstvo utisnuto u naš život. Naš Stvoritelj nas je stvorio da budemo bića vjere i povjerenja prema njemu, te da vlastito ostvarenje tražimo u nadi Sina njegova kojem se trebamo suobličiti, svjesni da je ljubav naš smisao o naše ispunjenje. Zato ova Isusova konačna objava Trojstva nije nevažna u našem ljudskom, jer koliko živimo slijedeći Božje tragove u duši, toliko se ostvarujemo i idemo prema punini života. Ove činjenice o kojima svjedoči naš Gospodin u Evanđelju, a i sveti Pavao u svojim poslanicama, u nama trebaju razbuditi dodatni ponos i potaknuti nas na gorljivi vjernički život koji je toliko ispravan i ispunjen milošću smisla i ostvarenja koliko smo u vjeri, nadi i ljubavi usmjereni Ocu i Sinu i Duhu Svetomu, Bogu trojstvenog samoočitovanja i sebedarja, kojemu neka je svaka čast i slava u sve vijeke vjekova. Amen

Ivan Bodrožić

Svetkovina Presvetoga Tijela i Krvi Kristove. Tijelovo 16. lipnja 2022.

ULAZNA PJESMA

Narod svoj hrani pšenicom
najboljom, siti ga medom
iz pećine. (Ps 81, 17)

ZBORNA MOLITVA

Gospodine Isuse Kriste,
u divnom otajstvu ostavio
si nam spomen svoje
Muke. Daj da tako slavimo
svete tajne tvoga tijela
i krvi da vazda uživamo
plod tvog otkupljenja.
Koji živiš.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine, prinosimo ti
jedan kruh od mnogo zrnja
i vino iz mnogo grozdova.
Molimo te, obdari svoju
Crkvu jedinstvom i mirom
što ih ovi darovi
tajanstveno označuju.
Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Tko jede moje tijelo i pije
moju krv, u meni ostaje, i ja
u njemu, govori Gospodin.
(Iv 6, 57)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine, pričest tvoga
dragocjenog tijela i krvi
predokus je buduće slave.
Molimo te, privedi nas
uživanju tvoga božanstva
u vječnosti. Koji živiš.

Prvo čitanje Post 14,18-20

Iznese kruh i vino.

Čitanje Knjige Postanka

U ono vrijeme: Melkisedek, kralj šalemski, iznese kruh i vino.
On je bio svećenik Boga Svevišnjega. Blagoslovi Abrama govoreći:
»Blagoslovljen Abram od Boga Svevišnjega, Stvoritelja neba i zemlje!
I blagoslovljen Bog Svevišnji koji ti u ruke preda neprijatelje!«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 110, 1-4

Pripjev: Zauvijek ti si svećenik po redu Melkisedekovu!

Reče Gospodin Gospodinu mojemu:

»Sjedi mi zdesna
dok ne položim dušmane tvoje
za podnožje tvojim nogama!

Žezlo tvoje moći protegnut će Gospodin sa Siona:
vladaj posred svojih neprijatelja!

Spreman je tvoj narod u svetim odorama
za dan tvog junaštva:
kao rosa iz krila zorina
uza te su mladi ratnici.«

Zakleo se Gospodin i neće se pokajati:

»Zauvijek ti si svećenik po redu Melkisedekovu!«

Drugo čitanje 1Kor 11, 23-26

Kad god jedete i pijete, smrt Gospodnju navješćujete.

Čitanje Prve poslanice svetoga Pavla apostola Korinćanima

Braćo:Ja od Gospodina primih što vama predadoh: Gospodin Isus one noći kad bijaše predan uze kruh, zahvalivši razlomi i reče: »Ovo je tijelo moje – za vas. Ovo činite meni na spomen.«
Tako i čašu po večeri govoreći: »Ova čaša novi je Savez u mojoj krvi. Ovo činite kad god pijete, meni na spomen.« Doista, kad god jedete ovaj kruh i pijete čašu, smrt Gospodnju navješćujete dok on ne dođe.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja Iv 6, 51

Ja sam kruh živi koji sam s neba sišao, govori Gospodin;
tko bude jeo od ovoga kruha, živjet će uvijek.

Vitraj u crkvi St. Etienne du Mont, Paris,
Umnažanje kruhova, 1600.-1625.,
(nepoznati autor)

Evandjelje Lk 9, 11b-17

Svi su jeli i nasitili se.

Čitanje svetog Evandjelja po Luki

U ono vrijeme: Govoraše Isus mnoštvu o kraljevstvu Božjem i ozdravljаше sve koji su trebali ozdravljenja.

Dan bijaše na izmaku. Pristupe dakle dvanaestorica pa mu reknu: »Otpusti svijet, neka pođu po okolnim selima i zaseocima da se sklone i nađu jela jer smo ovdje u pustu kraju.« A on im reče: »Podajte im vi jesti!« Oni rekoše: »Nemamo više od pet kruhova i dvije ribe, osim da odemo kupiti hrane za sav ovaj narod.« A bijaše oko pet tisuća muškaraca.

Nato će on svojim učenicima: »Posjedajte ih po skupinama, otprilike po pedeset.« I učine tako: sve ih posjedaju. A on uze pet kruhova i dvije ribe, pogleda na nebo, blagoslovi ih i razlomi pa davaše učenicima da posluže mnoštvo. Jeli su i svi se nasitili. I od preteklih ulomaka nakupilo se dvanaest košara.

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	77	Narod svoj hrani
ili	228	Po obećanju
Otpjevni psalam:	121	Dovijeka ti si svećenik
Posljednica:	202-203	Hvali, Sion
Prinosna:	231	Jedan kruh
ili	228.2	Nekad na križu
Pričesna:	135.1	Tko jede moje tijelo
	242	O sveta gozbo
	247	Uzmite, jedite
	243	Sakramentu veličajnom
Završna:	753	Do nebesa
ili	259	Krist nas je sobom hranio

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, spominjući se Kristove posljednje večere na kojoj nam je ostavio spomen svoje muke, uputimo ponizne prošnje Bogu Ocu i molimo ga da ih po Kristovoj žrtvi usliši:

1. Danas slavimo otajstvo presvetoga Tijela i Krvi tvoga Sina. Daj da sveta Crkva nadasve štuje i vječno zahvaljuje za taj neizmjerni dar tvoje ljubavi u Kristovoj žrtvi, molimo te.
2. Isusovi su učenici poslušali tvoga Sina kada im je rekao da pribave hranu za vjerni narod. Daj da tvoji svećenici uvijek hrane duše vjernih naroda nepropadljivom hranom života, molimo te.
3. U svijetu ima mnogih naroda koji žive u siromaštvu i nemaju kruha svagdašnjeg. Daj da ne budemo sebični, već od svog obilja darujemo za hranu potrebitima, molimo te.
4. Okupili smo se oko oltara Gospodnjeg slaveći Kristovu žrtvu poradi našega spasenja. Daj da, svjesni te žrtve, uvijek s poniznošću i zahvalnošću pristupamo svetoj euharistiji, molimo te.
5. Naši su pokojni usnuli u nadi da će susresti Krista u nebesima. Budi im milosrdan i pripusti ih za svoj nebeski stol u vječnosti, molimo te.

Bože Oče, daj da u svakome trenutku ovozemaljskog života mislimo na spasenje svoje duše i zahvalna srca blagujemo presveto Tijelo i Krv tvoga Sina koji nam je u sebedarju ostavio primjer istinske ljubavi. Po Kristu, Gospodinu našem.

Corpus Domini – Preobrazba svijeta

Svetkovina Presvetog Tijela i Krvi Kristove, slavi se u četvrtak nakon slavlja svetkovine Presvetog Trojstva, što usko povezuje temeljne dogmatske stvarnosti naše vjere usredotočene u kratkom razdoblju liturgijskih slavlja. Bitne odrednice osvješćivanja i produbljivanja vjere u tim slavljinama sažimlju se u nekoliko riječi: ime Trojedinog Boga kojeg proslavljamo i ispovijedamo, svakodnevno primamo živog i prisutnog u prilikama posvećenog kruha i vina. U svojem povijesnom pregledu ova svetkovina ima svoje korijene u trinaestom stoljeću, te je od samog početka bila jasan odgovor vjere na sveprisutne tadašnje doktrinarne rasprave, koje su nerijetko po primale heretična načela i stavove.

Simboličan govor karakterističan za patriistički nauk koji je euharistijsku radnju stavio u memorijalni ili anamnetički odnos s povijesno-spasonosnim događajem, ustupa mjesto teološkom promišljanju koje je usredotočeno u konkretnoj i vidljivoj stvarnosti, u onome što je dohvatljivo i dostupno našim osjetilima. Postoji tendencija da se sakramentalni događaj promišlja sam po sebi, ponekad zaboravljajući ga staviti u izričit odnos s događajem povijesti spasenja koji sadrži učinkovit znak spasenja. U svetkovini Presvetog Tijela i Krvi Kristove, pozornost promišljanja se vraća na početke ustanovljenja euharistije u dvorani posljednje večere, ali jednako tako i stalne Kristove prisutnosti pod prilikama posvećenog kruha i vina.

Kraljevstvo Božje, izvor života

I danas, kao i jučer, čovjek je izložen nesigurnostima i prevrtljivostima života. Kada govorimo o društvenim nepravdama, o smanjenju ili nestanku vrijednosti koje su u osnovi građanskog suživota, o rastućem individualizmu i ravnodušnosti, o neviđenim tjeskobama, tužnim strastima koje isušuju srce itd., u stvarnosti govorimo o stvarima koje su – premda na način i u različitim kontekstima

Braća Van Limburg, *Umnažanje kruhova i riba*, 1413.-1416.

- oduvijek karakterizirale ljudsko postojanje.

Čak i ako smo danas postigli blagostanje koje je u prošlosti bilo rezervirano za nekoć licinu, postoji stalna činjenica koja nastavlja pratiti čovjeka, a to je čežnja koja živi u središtu njega samog: želja za punim životom, želja da samo materijalno blagostanje nije dovoljno za ispunjenjem života.

Isus se nije ograničio na ozdravljenje onih kojima je potrebna skrb u odnosu na mnoštvo koje ga je slijedilo, već im je govorio i o *kraljevstvu Božjem*. Isus je došao na zemlju da podari ime toj čežnji koja živi u ljudskom srcu, toj čežnji za apsolutnim, a koja se zove Bog. Zato su svaka njegova riječ, svaka njegova gesta i svako njegovo čudo imali Boga Oca kao svoj temelj i horizont.

Bez Boga i svjetla njegove Riječi; bez Isusa u kojemu susrećemo milosrdno srce Očevog; bez Duha Svetoga koji nas prosvjetljuje i oživljava, naše postojanje ne bi našlo trajni smisao, jer ga ništa među stvorenim stvarima nikada neće moći zadovoljiti na konačan način. Što god prigrlimo, a nije Bog, uvijek će ostaviti prazninu u nama.

»Otpustiti svijet«

Učenici pozivaju Isusa da otpusti sve one koji su išli za njim kako bi otišli u okolna sela potražiti hranu i prenočiti. S jedne strane, apostoli zasigurno suosjećaju s tim narodom i svjesni su činjenice i okolnosti njihovih života i njihovih potreba; zalažu se za narod, za njihovo dobro, ali samo djelomično što nikako ne bi dotaklo njihovu egzistenciju i konkretno zalaganje za taj narod da oni sami od sebe nešto daju za njih. Pravo je pitanje jesu li se oni zalagali za narod zbog njih samih ili zbog sebe samih, kako bi izbjegli nelagodu koju bi bilo teško otkloniti da je narod i nadalje ostao s Isusom, te su se učenici opredijelili za konkretni potez u kojem svatko rješava sam svoje probleme.

U Kristovu nauku, ne željeti se brinuti o drugima ili suosjećati na način koji ne dotiče i ne pokreće djelovanje u pomaganju drugih koji su u potrebi, jest upravo ono što Isus ne priznaje. Krucijalna i revolucionarna rečenica evanđeoskog odlomka je *Podajte im vi jesti*, u kojoj se preobražava sav mentalitet učenika, upravo u tom imperativu da ne žive više u perspektivi individualnog razmišljanja i skrbi samo za sebe, nego u spremnosti i otvorenosti s onim 'malim' (pet kruhova i dvije ribe) stvarati zajedništvo, jer nije važna količina, nego intenzitet i kvaliteta s kojom se komunicira s bratom koji je u potrebi.

Euharistija: umnožavanje života i dijeljenje

Isusovo čudo umnožavanja kruhova i riba jasna je aluzija na euharistiju koja se može razumjeti i iz korištenih izraza. Oni su, zapravo, isti oni koji se koriste za opisivanje euharistije tijekom posljednje večere koju je Isus blago-

vao sa svojim učenicima: *uzeti, blagosloviti* (izreći zahvalu), *lomiti, davati*.

Nakon što je u ruke uzeo kruhove i ribe, Isus zahvaljuje (izriče blagoslov) Ocu koji, s onim malim i neznatnim, pokazuje da je blizak čovjeku. Onda se lomi i daje. Ta euharistijska gesta slavi umnožavanje života. Upravo ova stvarnost ponavlja se u svakoj euharistiji. U euharistiji nam se Isus daruje u svom tijelu i krvi, odnosno čini nam dostupnim svoju osobnost i identitet, te nas poziva da stupimo u zajedništvo s njim, s njegovom poviješću, njegovim svjedočanstvom, njegovim evanđeljem... kroz nas i po nama, On umnožava dar samog sebe danas, te smo i mi pozvani da za uzvrat postanemo istim lomljenim kruhom za život drugih, odnosno sakramentom jedinstva, sloge, ljubavi i dijeljenja za one oko nas.

U Euharistiji, dakle, Isus nam ne daje samo svoju Riječ, svoje evanđelje. On sam nam daje svoje tijelo kako bismo shvatili da naš susret i naše zajedništvo s njim ne prolaze kroz ideje, nego kroz utjelovljenje dara samog sebe u svakodnevnom životu.

U završnoj rečenici evanđelja *jeli su svi i nasitili se* Gospodin naglašava da ne želi nikoga isključiti, te da njegova Crkva mora biti sposobna naviještati kraljevstvo Božje brinući se za svakoga i jednako tako svakoga primati.

Euharistija preobražava svijet

U otajstvu preobraženog kruha u tijelo Gospodinovo potvrđuje se moć Božjeg stvaranja, te svjedoči kako materija postaje sredstvo Božje prisutnosti među ljudima. Razumijemo da Bog može boraviti bilo gdje i da zemaljski svijet u kojem živimo nije suprotan njegovoj prisutnosti, nije daleko od njega, ali ga on može preobraziti, svojom prisutnošću i svojim riječima. Stoga, euharistijska procesija koja je vezana za svetkovinu Presvetoga Tijela i Krvi Kristove, po završetku proslavljene euharistije, želi ukazati na otvaranje svijetu – u ovom slučaju za nas, ovaj naš teritorij – u kojem živimo, radimo, radujemo se i patimo, da se i on našim kršćanskim zalaganjem preobrazi i postane pravedniji, bolji i ljepši.

Zlatko Vlahek

Molitva na Tijelovo

Gospodine,
vodi nas putovima
ove naše povijesti!
Pokaži uvijek nanovo pravi put
Crkvi i njezinim pastirima!
Pogledaj čovječanstvo koje pati,
koje nesigurno tumara među tolikim pitanjima;
pogledaj duhovnu i tjelesnu glad
koja ga muči!
Udijeli ljudima kruha za tijelo
i za dušu!
Daj im posla! Daj im svjetla!
Daj im sebe samoga!
Sve nas očisti i posveti!
Učini da shvatimo
kako jedino po dioništvu
u tvojoj mucu,
po našem »da« tvojemu križu,
po odricanju, po očišćenju
koje nam nalažeš,
naš život može dozrijeti
i dostići svoju pravu puninu.
Okupi nas sa svih krajeva zemlje.
Ujedini svoju Crkvu,
ujedini podijeljeno čovječanstvo!
Daruj nam svoje spasenje! Amen!

Benedikt XVI.

INFORMACIJE I NARUDŽBE:

HRVATSKI INSTITUT ZA LITURGIJSKI PASTORAL
Ksaverska cesta 12a, 10000 Zagreb • tel.: +385 (0)1 5635 050
e-mail: pretplata@hilp.hr • www.hilp.hr

PONOVNO U PRODAJI Mape za liturgijska slavlja

CIJENA

79,00 kn

NARUDŽBE

e-pošta: narudžbe@hilp.hr

Tel.: +385 (0)1 5635 050

Namijenjene svećenicima i drugim liturgijskim služiteljima.

Mape su izrađene od visokokvalitetnoga skinplasta
i predstavljene spužvom sa razdjelnom trakom.

Za veće količine odobravamo popust!

živo vrelo

List izlazi 13 puta godišnje. Cijena pojedinog primjerka: 13,00 kn. Inozemstvo: 3,70 EUR; 4,50 CHF; 6,20 USD; 6,20 CAD; 7,50 AUD

Godišnja pretplata: 169,00 kn. Inozemstvo: 48 EUR; 58 CHF; 80 USD; 80 CAD; 97 AUD • BIH, SRB, MNE: 36 EUR

Za pretplatnike s deset i više primjeraka odobravamo popust od 10%.

Uplate za Hrvatsku: Privredna banka Zagreb, d.d. – IBAN: HR882340009110174994

model plaćanja: 02 – poziv na broj: upisati pretplatnički broj

Uplate za inozemstvo: Privredna banka Zagreb, d.d. – IBAN: HR882340009110174994 – SWIFT: PBZGHR2X

Sva prava pridržana. Nijedan se dio liturgijsko-pastoralnog lista Živo vrelo ne smije umnožavati, fotokopirati, reproducirati ni prenositi u bilo kakvu obliku (elektronski, mehanički i sl.) bez prethodne pisane suglasnosti glavnog i odgovornog urednika.

HRVATSKI INSTITUT ZA LITURGIJSKI PASTORAL
pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji